

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

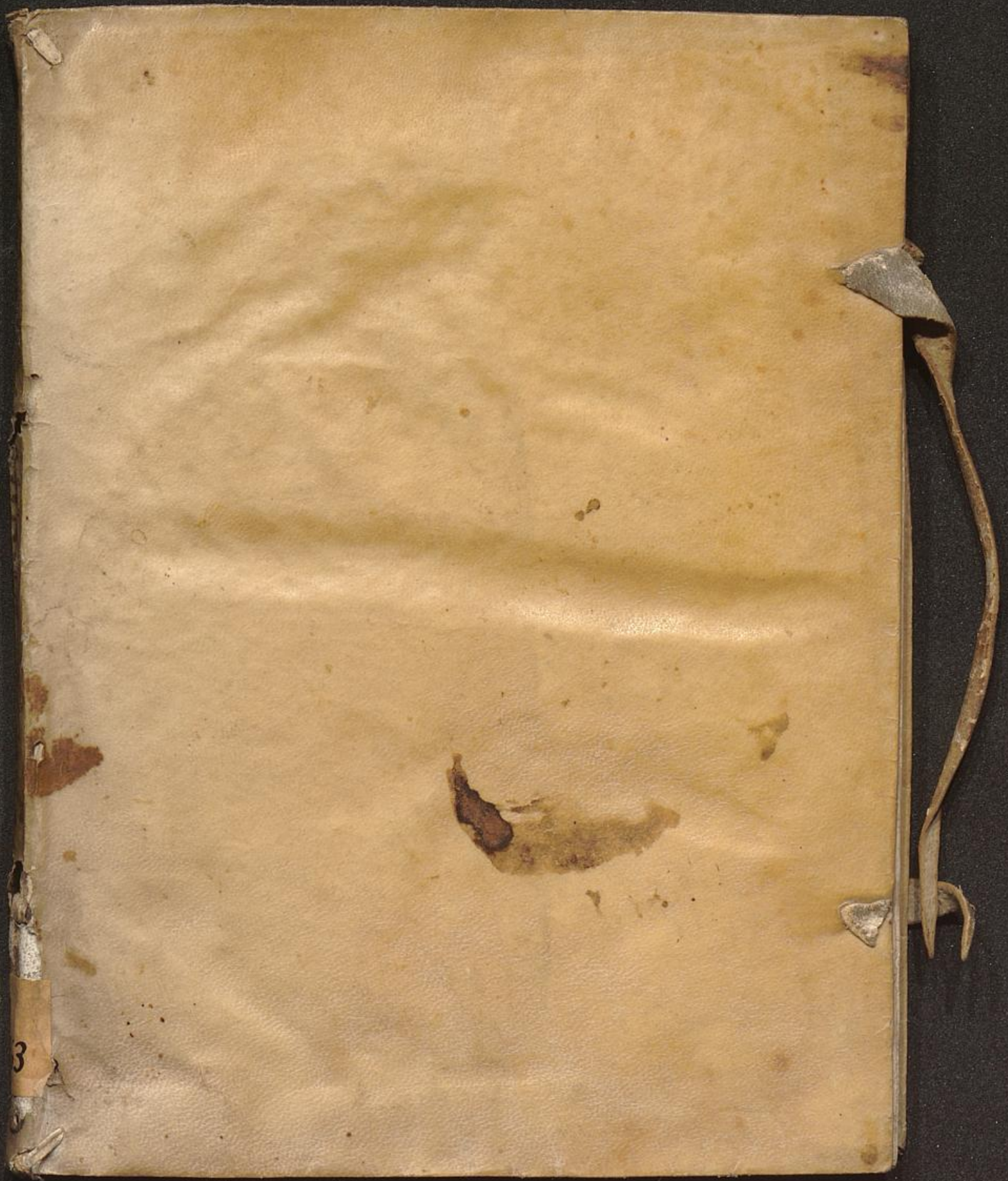
Universitätsbibliothek Paderborn

**Epithalamion Episcopi, Cvm Sva Sponsa Ecclesia. Sive, De
Consecratione Episcopi Sermo**

Sokołowski, Stanisław

Cracoviae, 1580

urn:nbn:de:hbz:466:1-10197

M. H. 43

M. H. 43. Jh. 4763.

EPITHALAMION

EPISCOPI, CVM SVA

SPONSA ECCLESIA.

*Est legatus Celsissimi principis Ferdinandi Episcopi
Paderbornensis et Monasteriensis.*

De Consecratione Epi-
scopi Sermo :

*Apud Serenissimum STEPHANVM POLO-
NORVM Regem, In Consecratione Reuerendiss.
Domini JOANNIS ANDREÆ Caligarij,
Brittonoriensis Episcopi, Sanctæ Sedis
Apostolicæ Nuncij:*

PER STANISLAVM SOCOLOVIVM, SA-
cre Theologiæ Doctorem, in Comitijb War-
souiensibus habitus.

*In quo ritus, uetustas, mysteria, et usus consecrationis Episco-
pi, ex sententijs et auctoritate Sanctorum Patrum ex-
plicantur: functio item et dignitas Epi-
scopalis tota.*

Collegij Socij Sæpi Paderborna 1683.
CRACOVIAE

*In Officina Lazari, Anno Domini
M. D. LXXX.*

Ferdinandi Fürstenbergij

H O S E E II.

Sponsabo te mihi in sempiternum : & spon
sabo te mihi in iusticia, & iudicio, & in mi
sericordia, & in miserationibus : & sponsa
bo te mihi in fide, & scies quia
ego Dominus.

∞

REVERENDISSI-
MO DOMINO, D. JUAN-
NI ANDREÆ CALIGARIO,
Episcopo BRITtonoriensi, ad Serenissimum
STEPhanum POLonorum Regem, Jc.
Nuncio Apostolico,

STANISLAVS SOCOLOVIUS
Pacem & Gaudium.

*PRO*ficiscenti mihi Warso-
uia, ac in hoc ocium, quod
mihi benignissimus Deus per
munificum Regem, benignè
ac liberaliter comparavit, post tot belli,
Aulæ, longissimarum peregrinationum ia-
ctationes, me referenti, tuamq; dexteram
exosculari volenti; multa tu mecum de
multis, ut soles, humanissimè locutus es:
ultimum illud, quæ tua est summa pietas,
ac decoris domus domini incredibilis ze-
lus, me

A ij   lus, me

EPISTOLA

lus, me monuisti, ne hoc meum qualecun-
que taletum, more serui nequam, sub ter-
ra absconderem, sed potius illo, quale-
cunque esset, rem domino, ac patrifamili-
as meo quærei ē. Recepi me omnia, quan-
tum possem, facturum, quæ tum sanctissi-
mè monebas: ac dum alij aurum, argen-
tum, pretiosum lapidem, æs, hyacinthum,
purpuram, coccumq; bis tinctum, & bis-
sum, cedros item, & id genus aliud preci-
osæ materiæ, ad decus et ornamentum ta-
bernaculi Domini, vestimentiq; Sacerdo-
talis, promptè & munificè conferunt; di-
xi me quoque, vel pilos caprarum, atque
pelles apportaturum. Cuius meq; obedi-
tiæ, ac datæ fidei principiū dare volui ab il-
lo ipso sermone, quem in augustissima illa
primæ inaugurationis tuæ Panegyri, præ-
sente Rege, Senatu, ac vniuersis Comitijs,
de ritu, mysterijs, vetustate, usu Conse-
crationis Episcopi, tota denique dignitate,
auctoritate, ac functione Pontificali ha-
bui.

DEDICATORIA.

bui. quem tum quidem, pro ratione temporis, breuiter & quasi in compendio explicauit: nunc autē multis sententijs quasi floribus quibusdam, antiquissimorum et Sanctissimorum Patrum aspersum, ac veluti conditum, ad eius primum parentem et auctorem (nam ego nutricis tantum et alumni partes sustineo) signum & testimonium cum meae incredibilis erga te obseruantiae, tum recte & honeste dispensati ocij mitto. Tu si dignū iudicabis, alijs legendum trades: qui si non re & maturitate, nouitate certē argumenti se commendare poterit. Et contulerunt quidem alij ad hoc opusculum exornandum verba, alij sententias, alij argumenta: tu vita illa tua praestanti ac verē Pontificia, exemplum et formam eius ipsius Pontificis, quē Sancti Patres suis pulcherrimis depingunt coloribus, nobis repraesenta. Cuius quidē rei non initia et inchoationes quasdam obscuras, sed perfectā, & consum-

EPISTOLA

mata quaedam specimina nobis edidisti.
 Quis enim te, aut vitae honestate & san-
 ctitate innocentior; aut deuotione, ac cul-
 tu diuino ardentior? quis in omnibus pe-
 riculis ac discriminibus, pro Religione
 Christiana subeundis audētior? quis in la-
 boribus sustinendis, in ista tua affecta va-
 letudine firmior? quis in deprehendendis
 technis, & insidijs inimicorum Dei saga-
 cior ac circumspectior? quis in omni re-
 tinenda veteri disciplina vigilantior? quis
 in commonendis Principibus prudē-
 tior, simul ac liberior? quis in exornan-
 dis, ac commendandis bonis, & Ecclesia
 Dei dignis viris, magis prolixus, magis
 munificus? quis in admittendis & audi-
 endis omnibus magis humanus & affabi-
 lis? at qui hoc est nostrarum, vel tuarū
 potius Nuptiarum argumentum, hæc sen-
 tentia: quo quidem nomine te omnes ama-
 mus, omnes suspicimus, omnes tanquam
 hominem quendam, diuinum cœlitus, in
 hanc

DEDICATORIA.

hanc Prouinciam demissum admiramur.
 Certet igitur exemplum cum regula, facta
 cum dictis, Episcopus cum forma & spe-
 cie Episcopi. quod cum abundè sine om-
 ni monitore tua sponte facias, quid aliud
 restat; nisi ut quàm diutissimè felix et in-
 columis, honori diuino, Ecclesiæ utilita-
 ti, nostrum omnium instructioni viuas?
 SOCOLOVII autem tui, cum apud te ip-
 sum, tum apud utrunque, Regem, cæle-
 stem inquam, & hunc nostrum in terra
 sanctè et piè versantem STEPHANVM,
 aliosq; viros bonos, nunquam obliuiscaris.
 Utinam nobis diutiùs nostro ocio perfrui
 liceat. Vale Antistes optime & vigilan-
 tissime. Cracouiæ decimasexta Aprilis,
 Anno Domini 1580.

Fol 1.
STANISLAI SO-

COLOVII DE CONSECRATIONE EPISCOPI

Sermo.

NAVGVRA
tioni atque consecrationi Diuini Hierarchæ intersumus, magniq; arcani Sacramenta oculis nostris subijci cernimus. Video autem vos loqui, quamuis taceatis, illudq; à me expectare, dum, quid tandem sibi velint hæc mysteria, quid hæ ipse tam prolixæ & multiplices Ceremoniæ, vobis explico. qua in re non ita quidem libenter & cupidè, quam necessariò vobis morem gerendum esse duxi. Non libenter quidem: quod id à maioribus nostris Sanctissimis viris in eo mysteriorum genere palam & publicè factitatum non sit. Quod prohibitū etiam à multis, ne fiat: quòd hæc diuina Sacramenta arca-

B

no si-

no silentio sanctius & augustius coluntur; quòd denique res tanti momenti breuiter explicari non possit, volumineq; potius integro, quam vno breui Sermone, opus habeat. Necessario tamen, ne silentium locum calumnie det; ne quod lucē fugit, tenebræ esse existimetur; ne ea quæ sacra sunt, dum non intelliguntur, prophana esse putentur: præsertim in ea eorum hominum multitudine; qui ea omnia, quæ ignorant, blasphemant; quæ autem naturaliter, vt bruta animalia, norunt, in his corrumpuntur. Nuptiæ igitur istæ sunt Sponsi & Sponsæ, Episcopi & Ecclesiæ, humanisq; diuina sanctè & piè à sacris Antistitibus demonstrantur; his quæ sub sensum cadunt, ea quæ ab omni sensu, & oculorum intuitu sunt remota, materialibus ea quæ materia carent; externis illa quæ intus geruntur. Corporeis enim imaginibus, ait sacer Dionysius, quàm diu corporeis compagibus inclusi sumus, nec omnino possumus mentem a consuetudine corporis auocare, fumus identidem ad memoriam celestium rerum reuocandi. Neq; verò vulgares quædam aut prophanæ hæ sunt nuptiæ, sed illæ, ex quibus omnis Hierarchici ordinis ratio, per

Dionys. Areopag: de Eccles: Hierar. Cap: I.

per quam vera Iesu Christi singulari ac suo quodam modo dignoscitur Sponsa, pendet: vnde omnis regiminis & gubernationis Ecclesiasticæ oritur propago, per quam illa ipsa continua et perpetua Spiritualis et Apostolicæ generationis deducitur successio, amplissimum & singulare Catholicæ veritatis argumentum, illiusq; seminis de quo *Isaias* dixit: Spiritus meus qui in te est, *Isaie 59.* & verba mea quæ posui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore seminis tui, à modo vsque in sempiternum. Ex quibus item nuptijs omnia Sacramenta vim & initia sua sumunt, & sine quibus nihil sanctum, nihil ritè Deo dicatū esse potest. Hæc enim consecratio, omnium consecrationū fons est & initium; hoc ministerium, omnium ministeriorum principium et fundamentum. Diuinus enim Pontificum ordo, vt ait *Dionysius*, primus est eorum ordinū, qui Dei participes sunt; & idem vltimus. Primus quidem, quòd ex illo promanant reliqui omnes, & sua accipiunt omnia: Vltimus autem, quòd in eo desinit & perficitur omnis Ecclesiasticæ & Hierarchicæ rei ornatus. Vt enim vniuersa Hierarchia in IESUM Christum

*Dionysius de
Cœlesti Hierar.
Cap. 5.*

B ij desi-

definit, cuius ille caput est, sic vna quæque in suum Pontificem. Pontificalis enim ordinis virtus per omnes transit, ac funditur rerū Sacramentorum partes; & cum omnibus ordinibus sacris, propriæ Hierarchiæ mysteria operatur. Nam etsi Sacerdotes & Presbyteri aliqua per se conficiunt, non tamen sine his quæ Episcopi propria opera & consecratione fiunt.

Quarum nuptiarum, quæ vis, quæ natura sit, quò melius explicari possit, singulas earum partes eo ordine, & modo, explicandas duxi. Inter quos scilicet contrahantur: quem Sponsorem habeant: quos auspices & exoratores: quæ earum circumstantiæ: quis modus, & ratio. Magnum & sublime, ut videtis, argumentum, sed & iucundum ac pernecessarium simul; magno igitur studio vestro, magna deuotione, opus habet: sed & ardentibus precibus, ut hic Spiritus Dei, qui eorum arcanorum inuentor & perfector fuit, idem ipse interpret & enarrator esse velit.

Qui igitur sunt illi, inter quos hæ tantæ contrahuntur nuptiæ? quod tam præclarum et magnificum sibi mutuo spondentium par? Sponsus est

est Episcopus, Sponsa Ecclesia. Et quidem de Ecclesia plurima alio loco, & tempore dicta sunt. De Episcopo, eiusq; munere, cuius est summa et prima in Ecclesia Dei dignitas et auctoritas, non committam ut ipse aliquid ex meo sensu apud vos proferam, sed quid ipse CHRISTUS Dominus, quid Paulus, quid vetustissimi et Apostolici viri sentiant; quem virum, cuiusq; honoris & dignitatis eum esse putent, paucis perstringam. Episcopum igitur, summus ipse Pontifex CHRISTUS Dominus, eum esse dicit; qui sit ille bonus pastor ouium; qui intret per ostiū, quod ostium Christus est, & non aliunde. Cui ostiarius Spiritus sanctus aperiat: qui cognoscat oves suas, & cognoscant eum oves eius: nominatim vocet eas, & vocem eius audiant: dux earum sit, vadat ante eas, & oves eum sequantur, quia vocem eius ex frequenti doctrina, et verbi prædicatione cognoscunt: qui non modò mercedem fluxam & caducam non respiciat, non modò laboribus non defatigetur, non modò opibus & facultatibus suis non parcat, honoremq; suum non querat, lupis non cedat, aut oves non deserat; nō modò infamiam, paupertatem, exilium, carcerē

Ioan: 10.

B iij non

- non metuat; sed vitam etiam ipsam, atq; animam
 (si ita opus sit) libenter & promptè pro ouibus suis
 ponat atque profundat: qui sit sal illud terræ,
 condiendo, & ab omni labe conseruando, omni
 Math: 5. Christiano populo comparatum: qui sit lux mun-
 Ioan: 8. di: lucerna super candelabrum posita, quæ omnia
 Matth: 5. immunda purget, sterilia fœcundet, errantia il-
 lustret, mœsta exhilaret, latentia prodat, ac in
 lucem proferat: qui sit illa ciuitas inexpugnabi-
 lis in monte posita, vndequaq; illustris, & quæ
 Matth: 6. obscurari nullo modo possit: oculus vniuersi; quo
 sano & simplici, totum corpus sit lucidum; quo
 deprauato & lippiente, totum futurum sit tene-
 brosum: qui claues regni cœlestis habeat; vt cui
 Math: 16. aperiat, apertum sit; cui claudat, perpetuò sit ob-
 seratum: qui potestate ligandi et soluendi sit præ-
 ditus; vt quodcunq; ligauerit super terram, sit li-
 gatum in cœlis; & quodcunq; soluerit in terris,
 Ioan: 20. sit solutum & in cœlis: quorum detinuerit pecca-
 ta, detenta sint; quorum dimiserit, dimissa sint:
 quem qui audit, Christum audit; quem qui sper-
 nit, Christum, & qui misit eum, Deum patrem
 Luce 10. spernit, & conculcat: quem qui accipit, Christum
 Matth: 24. accipit, & cum eo patrem eius: Qui fidelis sit ser-

uus & prudens, quem constituit Dominus super familiam suam, ut det illi cibum tempore opportuno: qui sit operarius messis eius, ut fructum adferat, & fructus eius maneat: qui de mundo non sit, sicut & Christus de mundo non est: & claritatem habeat, quam dedit ei princeps Pontificum Christus Iesus: quem eundem testem, Et eritis mihi testes, in Hierusalem, & in omni Iudæa, & Samaria, usque ad ultimum terræ. *amicum*, iam non dicam vos seruos, quia seruus nescit quid faciat dominus eius, sed amicos. *fratrem denique suum*, Nunciante fratribus meis, ut eant in Galilæam, *appellare solet.*

Hunc eundem Paulus hominem dicit esse, ex hominibus assumptum, pro hominibus constitutum in his quæ sunt ad Deum, ut offerat dona & sacrificia pro peccatis: qui condolere possit his, qui ignorant & errant; ut qui & ipse circumdatus est infirmitate, & propterea debet exorare atque offerre, quemadmodum pro populo, ita etiam pro semetipso pro peccatis. Qui non sumat sibi eum honorem, sed vocetur tanquam Aaron. Nam & Christus non semetipsum clarificauit ut Pontifex fieret, sed qui locutus est ad eum, *Filius meus es tu,*

Lucæ 10.

Ioan: 15.

Ioan: 17.

Actuum 1.

Ioan: 15.

Matth: 28.

Hebr: 5.

1. Par: 23.

Psal: 2.

es tu,

Psal: 109. *es tu, ego hodie genui te. Et alio loco: Tu es Sa-*
cerdos in æternum, secundum ordinem Melchi-
 I. Cor: 3. *sedech. Qui sit minister & adiutor Dei, ac di-*
 I. Cor: 4. *spensator ministeriorum eius: sapientibus & in-*
 Roma: 1. *sipientibus debitor: vt fructum de profectu ouium*
 2. Cor: 5. *consequatur: cui datum est ministerium reconci-*
 2. Cor: 2. *liationis, & posuit Deus verbum reconciliatio-*
 I. Tim: 3. *nis in ore eius: qui legatione fungatur pro Chri-*
 Titum 1. *sto, tanquã Deo exhortante per os eius: qui Chri-*
sti bonus odor sit Deo, in his qui salui fiunt, & in
ijs qui pereunt: quem vult esse virum sine crimi-
ne, sobrium, ornatum, prudentẽ, hospitalem, do-
ctorem, castum, sanctum, continentem, ample-
 I. Tim: 4. *ctentem eum qui secundum doctrinam est, fide-*
 Hebr: 13. *lem sermonem; vt potens sit exhortari in doctrina*
sana, & eos qui contradicunt arguere: qui exẽ-
plo sit fidelibus, in verbo, in conuersatione, in
charitate, in fide, in castitate. Cui subesse oport-
teat, tanquam ipsi Domino.

Const: Apost. *De cuius officio & dignitate, inter cæteros*
 Lib: 2. Ca: 30. *Patres & viros illos Apostolicos, CLEMENS*
Petri successor cum differeret, Omnis sacre sci-
entig eum custodem esse dixit, mediatorem
Dei & hominum, in eo quod ad eum facit mi-
niste,

nisterio; doctorem pietatis, secundum Deum parentem nostrum, qui per aquam & Spiritū regeneret nos in ius adoptionis filiorum Dei: Principem & Ducem populi Dei, Regem atq; Dinastam *θεός επίγειος*, hoc est, post Deum, terrestre Deū, cui à nobis primus debeat honor; de eo enim, & illi similibus, scriptum esse docet: Ego dixi, Dii estis, & filij altissimi omnes *Psal: 18.* vos. Et illud: Dii non maledices. Qui primū *Exodi 20.* in omnibus locū teneat; diuini honoris, quantum homini fas est, particeps; vniuersi cleri caput; totius autem populi, in his quę sunt ad Deum, princeps. *Pauli autem eorum arcatorum, quę homini non est fas proloqui, vnicus 2. Cor: 12.* Et germanissimus interpres *Dionysius Areopagita, quem post Apostolos Theologorum principem docti appellare solent, Episcopū dicit esse Dionys: de Coelesti Hierar: Cap: 1.* Virum diuinum, diuino numine afflatum, qui omni sacra disciplina sit præditus, perficiens ea quę perficiuntur, omnemq; Sacerdotalem doctrinam complexus; tradens item sacra pro cuiusq; eorum dignitate, qui scienter & integre præditi sunt Sacerdotum perfectione atq; virtute; & in quo omnis, quę eum attingit

C

Hierar

Hierarchia, purè absoluitur & cognoscitur.

Cùm enim ex doctrina Apostolica tres functiones, operationes, atq; perfectiones, vniuersi Ecclesiastici ordinis statuatur, Incipientiũ ^{ἀναστασιμ}
^{καὶ διακρισιμ}: quasi dicas, purgantem, ac discernentem, & separantem vim; quæ instituendis Catechumenis, ac illis qui primò inhiantur, comparata est. Deinde eorum, qui instituti sunt sacrũ ^{φωτισμορ}, hoc est, illuminantem virtutem; quæ illis, qui per Baptismum ad diuinum & cœleste lumen adducuntur, inseruit. Ultimam autem, & cæteras in se complexam, omnium nobilissimã ac perfectissimam diuinam ^{τελειωσιμ}: id est, eorũ qui illuminati sunt, ac ad supremam perfectionem tendunt, per sacra mysteria & cœlestem doctrinam, perfectionem atq; consumationem. Et primam quidem illam functionem ^{τῶν λειτουργῶν}: hoc est, ministrantium esse dicit: secundam ^{τῶν ἱερεῶν}, id est, Sacerdotum ac Presbyterorũ: tertiam, utrasq; in se complexam, diuinorũ Hierarcharum atq; Pontificum. hocq; illud est, quòd in diuino Hierarcha, omnem, quæ eum attingit, Hierarchiam purè absolui & perfici docet. Sacra enim lex est diuinæ Hierarchie, per prima
 & sum-

& summa, ea quæ posteriora sunt, ad diuinissimū
 deduci lumen: quæ quidem lex diuina est in om-
 nibus ipsius creaturis, tam quæ aspectu sentiuntur,
 quam quæ aspectum superant, præclarissimè in-
 stituta. Et inferiores quidem ordines, ad superio-
 ra transilire non possunt; diuiniore autem vir-
 tutes secundū suas proprias perfectiones, eas quæ
 inferiores sunt, in se cōplectuntur. Diuus verò
 Ignatius Ioannis Discipulus, eundem ita definit: In Epistola ad
 Vt Episcopum esse dicit, qui omni principatui *Smirneses.*
 & potestati supereminet, & quoad homini li-
 cet, imitator Christi veri Dei; princeps Sacer-
 dotum, imaginem Dei referens: Dei quidem
 propter Principatum, Christi verò propter
 Sacerdotium. Nec enim Rege quisquam præ-
 stantior, aut quisquam similis ei, in rebus cre-
 atis; nec Episcopo quicquā maius in Ecclesia,
 qui Deo consecratus est, pro totius mundi sa-
 lute: quem qui honorat, a Deo honorabitur;
 qui ignominia afficit, a Deo punietur: sine quo
 nihil faciendum censet earum rerum, quæ ad
 Ecclesiam spectant; neque baptisandum, neque
 offerendum, neque Sacrificium immolandum,
 neque Oblationem celebrandam, neque con-

iugij vnitatem faciendam, vt cōiugium sit secundum Deum, non secundum carnem. Qui vbi comparet, ibi omnis sit Christiani populi multitudo; quemadmodum vbi Christus, ibi omnis astat exercitus cœlestis; veluti Imperatori potestatis diuinę, omnisq; intellectualis nature gubernatori dispensatoriq; quem reuereri oportet vt Christum. Sic enim nobis præcipiunt diuini Apostoli. Cui qui non obtemperet, ille sine Deo est, pietatis expers, Christum spernens, eiusq; ordinationi resistens; sine quo nulla est Ecclesia, nulla Sanctorum congregatio: absque cuius auctoritate qui agit, foris est, inquinatam habet conscientiam, infideli deterior: qui enim Christi sunt, Episcopi sunt; qui verò ab illo declinant, & cum impijs communionem amplectuntur, hi cum illis excidentur: nec enim Christi agricultura sunt, sed Diaboli semen. Sacerdotium enim est, omnium bonorum que in homine sunt, supremus apex; qui aduersus illud facit, non hominem ignominia afficit, sed Deum et Christum IESum primogenitum, qui natura solus est primus & summus Sacerdos. Laici enim

enim Diaconis, Diaconi Presbyteris, Presbyteri Episcopis, Episcopus Christo, vt ipse Patri, subijcitur.

Quem eundem Episcopum, NAZIANZENSIS, atque sacer BASILIVS, duo Catholice religionis clarissima lumina, illis pulcherrimis & verissimis depingunt coloribus; dum eum Angelum Dei, candelabrum in Ecclesia Christi, Sacerdotem incruenta Sacrificia offerentem, illustrem animarum custodem, magni Dei figmentum in manibus suis portantem, Deum hominibus conciliantem, immortalis vite Doctorem, magnam vocem, & tubam, sermonum Regalium viuificantem virtutem, columnam & firmamentum in domo Dei, scopulum eminentem, qui omnes fluctus errorum & persecutionum excipiat, frangat, & à populo Dei arceat: terrorem Hæreticorum, custodem Patriarum, Legum, omnisque nouitatis hostem; securim petram scindentem, linguam flumini irriganti simile, cordis profunditatem, fulgur celeritatis, sacri consilij apicem, sermonum mysticorum interpretem, ignem, male & vitiose materie purgantem, ventilabrum quo à grauibus dogmatibus le-

Nazianzenus in Apologetico primo. Et in oratione de laudibus Athanasii. In funere ite parentis: In exhortatione ad Episcopos. Basilus in Episto: 61.

C in uia

uia discernuntur, gladium vitis radices excin-
 dentem, percutientibus Adamantem, dissiden-
 tibus omnia inungentem Magnatem, veteris
 vite & doctrine exemplum appellare solent;
 quem item omnes necessitatum suarum, & no-
 minibus compellent. Vt Virgines pronubiū
 laudent, Coniuges moderatorem, Monachi
 legislatorem, simplices itineris ducem, specu-
 lationi, & dediti Theologum, hilares frenum,
 calamitosi consolatorem, canicies baculum,
 iuuentus magistrum, pauperes suppeditato-
 rem, diuites dispensatorem, vidue patronū,
 pupilli patrem, peregrini, & hospitem, fratres
 fratrum amatorem, ægrotantes medicum, sa-
 ni valetudinis custodem; omnes denique eum,
 1. Corint: 9. qui omnia omnibus factus est, vt omnes lucrif-
 faciat. *Quem oves sue ad illud tribunal, in
 quo & sermo, & actio, & cogitatio cuiusque no-
 strum, iusta Dei tritura expendetur, cum ipse
 Deus ad iudicandam terram surrexerit, voca-
 turæ sunt; vt qui ita fidem seruarint, virtutemq;
 coluerint, vt ab illo imbuti sunt. Quod si recte
 Cyrellus Episto* exequuti sumus, *inquit CYRILLUS*, recipiemus
 la 6. mercedem, imo & laudem, & consequemur: si
 vero

verò aliter & peruersè, quæ nobis flamme ad supplicia sufficient? Audiemus enim illud: Terram meam perdidisti, & populum meum *Esaie 14.* occidisti. Et laicorum quidem — quisque pro sua vita rationem reddet; nos autem, quibus Sacerdotum munus incumbit, non pro nobis ipsis dūtaxat, sed simul pro vniuersis in Christum credentibus, causam dicemus.

Tanti igitur, & tam sublimis sponsi, hæ sunt nuptiæ: nam plura in eam partem dicere, nec res ipsa, nec tempus patitur.

Sponsor autem quis? non alius certè, quàm ipse summus Sacerdos et Pontifex Christus Dominus; quem Diuus Ignatius primogenitum, et solum natura τὸ πατρὸς ἀρχιερεῶν vocat; quem Dionysius θεοαρχιερόν καὶ πρωτόγονοτελεστήν hoc autem est, Capit: 5. de Ecclesiasticæ diuinum & primum consecratorem appellare so- Hierachia. let. Primus enim Pontifex, primus Hierarcha Ecclesiæ suæ, CHRistus est Dominus. Hic ex vniuersa illa discipulorum turba, quæ illum sequebatur, elegit duodecim; quos Apostolos nominauit; quos postea ad cœnam primò, deinde in cælos ascensurus, Pontifices & Sacerdotes illis

verbis,

Ioannis 20.

verbis, illa cœremonia, creauit atque consecrauit: Sicut misit me viuēs Pater, ita & ego mitto vos. Hoc cum dixisset, insufflauit, & dixit eis: Accipite Spiritum sanctum; quorum remiseritis peccata, remittuntur eis; & quorū retinueritis, retenta sunt. *Hic idem dicit*

Ephē: 4.

Paulus: Ascendens in altum, dedit dona hominibus. Et ipse dedit quosdam quidem Apostolos, quosdam autem Prophetas, alios verò Euangelistas, alios autem Pastores & Doctores, ad consumationem Sanctorum, in opus ministerij, in ædificationem corporis Christi; donec occurramus omnes in vnitate fidei, & agnitione filij Dei, in virum perfectum, in mēsuram ætatis plenitudinis Christi. *Huic*

Actuum 1.

primo & summo Consecratori, Petrus cum omni multitudine fratrum, præsentauit Iosephum, qui vocabatur Barsabas, qui cognominatus est Iustus, & Mathiam, cū illa præfatione: Tu Domine, qui corda nosti omnium, ostende quem elegeris ex his duobus vnum, accipere locum ministerij huius, & Apostolatus, de quo præuaricatus est Iudas, vt abiret in locum suum.

Non solūm autem hic Consecrator est, sed etiam

ipse

ipse præsens huic negotio adest. Si enim vbi fuerint duo vel tres, inquit Ambrosius, ibi se futurum promisit: quanto magis vbi est Ecclesia, vbi mysteria sua sunt, inuocatus precibus Sacerdotum, ibi dignabitur suam impartire præsentiam. Credamus igitur diuinitatis hæc adesse præsentiam. Operationem credimus, præsentiam non credemus? vnde sequeretur operatio, nisi præcederet ante præsentia? Huius autem Hierarchæ, quem summo loco cõsedisse videtis, manus nihil aliud sunt, quàm visibile instrumentum, externumq; signum & symbolum illius inuisibilis Sponsoris & consecratoris Iesu Christi. Ideoq; summum & principem, tanquam summi & principis Minister et Vicarius, in tota Ecclesia obtineat locum: Ideo omnes, siue Presbyteri, siue Episcopi, submissè ante illũ inclinant capita sua. Ideo hic ipse Consecrator nihil omninò vel dicit, vel agit, non denique se loco mouet, nisi primùm ope & auxilio impetrato desuper à Patre luminum; à quo omne datum optimum, & omne donum perfectum promanat: ideo nihil ex sua persona loquitur, nihil sua facit autoritate. Nam & Moyse, inquit Diuus

D Arcopa-

Matth. 18.

De ijs qui my-

sterijs initiã-

tur cap: 3.

Iacobi 1.

Ibid. cap: 5.

Areopagita, sacrorum Legis mysteriorum interpretis ac præfectus, non prius Aaronem ad Pontificalem dignitatem extulit, quem alioqui Deo charum esse, ac dignum Sacerdotio, existimauit; quàm ad id agitatus Deo consecrationis principe, consecrationis ritum & munus, vt Pontifex, executus est.

Cogitandum est igitur diligenter & consideratè, & illis qui consecrari debent, apud quem *Antistitem* atque *Hierarcham* se sistant; apud illum scilicet, quem *Iudicem* viuorum & mortuorum aliquando conspecturi sunt. Cogitandum item & *Regibus* atque *Principibus*, omnibusq; illis, quibus *Pontificis* deligendi ac designandi potestas & auctoritas credita est; quem, et qualem virum, & quibus ex causis & meritis, huic tanto *Pontifici* & *Hierarchæ* offerunt, ne falsi & mendaces testes inueniantur apud Deum et homines. Neque enim facile est Deum fallere, magnumq; Dei oculum, omnia cernentem, effugere. Illud item sciendum, nihil huic ipsi *Pontifici* difficile, nihil arduum, nihil ad efficiendum impossibile; earum præsertim rerum, quarum administrator ac dispensator constitutus est, fore: qui
 tantum

*tantum et tam potentem auctorem et consecrator-
rem habeat; modo ipse ignauus et ociosus esse no-
lit; modo ipse officio suo non desit; modo in omni-
bus coeptis ac institutis suis, ad suum patronum
& aduocatum recurrat.*

*Sponsore earum Nuptiarum explicato, ad
Nymphostolos, siue Paranympbos, quos Latini
Pronubos, nuptiarumq; ausspices, vocare solent:
hoc autem est, exoratores, instructores, exorna-
toresq; nuptiarum, transeamus. Omnes Prouin-
ciae Episcopi hi esse debent. Sic enim prima Ni-
caena statuit Synodus: Episcopum, inquit, con-
uenit, maxime quidem ab omnibus, qui sunt
in Prouincia, Episcopis ordinari. Si tamen
hoc difficile fuerit, aut propter instantem ne-
cessitatem, aut propter itineris longitudinem;
tribus tamen omnimodis in idipsum conueni-
entibus, & absentibus tamen pari modo de-
cernentibus, & per scripta consentientibus,
tum ordinatio celebretur. Nam & Mathi- Act: 1.
as praesentibus undecim, in locum de quo praeva-
ricatus est Iudas, sufficitur; & Saulus, & Bar-
nabas, eodem modo. Erant, inquit, in Ecclesia Actuum 13.*

D ij

que

que est Antiochię, Prophetę & Doctores; dixitq; Spiritus sanctus: Segregate mihi Saulum & Barnabam, in opus ad quod assumpsi eos. Tunc ieiunantes & orantes, imponentesq; eis manus, dimiserunt illos. *Neque verò frustra & temerè, tot, & tantis testibus, hoc ipsum nittur Coniugium. Cùm enim Episcopus dux sit cæcorum, medicus ægrorum, doctrinæ custos, forma gregis; providendum erat diligenter, ne in ipso duce aliquid erroris, in medico pestis & ægritudinis, in doctore & magistro stultitię & ignorantię, in forma & exemplo gregis, aliquid turpitudinis & deformitatis insit; ne mercenarius pro pastore, ne lupus pro stabulario, ne fur & latro pro Doctore subrepat. Si enim oculus fuerit nequam, totum corpus tenebrosum erit. Si lumen tenebrę sunt, ipse tenebrę quales erunt. Nihil earum rerum huius seculi Heretici faciunt. Vanę quis glorię ac popularis aurę æstro percitus: irę ac odij facibus accensus: libidinis et cupiditatis ignes non ferens: duro telo paupertatis pressus: ausus quid breuibus Gyaris et carcere dignum: ad istos confugit, se Ducem, Doctore, Hierarcham constituit: accipitur, auditur, laudatur,*

Matth: 6.

datur, omniaq; flagitia illi facile condonantur, modo impia dogmata & ipse sequatur, & alios doceat. Ideo semper paruuli fluctuantes sunt, ideo circumferuntur omni vento doctrinae, in nequitia hominum, in astutia ad circumventionem erroris: ideo nunquam sibi constant: ideo nusquam locum habent, ubi constanter defigant pedem. Ephē: 4.

Et pronubi quidem nostrarum nuptiarum sunt hi, Circumstantiae autem illae. Tempus quidem, diei Dominici, hora tertia. Idq; vetustissimo more. Solam enim maiores nostri, inquit sacer Leo, resurrectionis Dominice diem eo honore dignam iudicauere, ut Sacerdotes qui sumantur, hoc die potissimum consecrentur: nam quicquid est à Domino insignius constitutum, in huius diei dignitate est gestum. In hac mundus sumpsit primum exordium: In hac per resurrectionem Christi, & mors interitum, & vita accepit initium: In hac Apostoli à Domino praedicandi omnibus gentibus tubam sumunt, & inferendum vniuerso mundo sacramentum regenerationis accipiunt: In hac congregatis in vnum discipulis, Dominus dixit: Accipite Spiritum sanctum; quorum remisit, Ioan: 20.

D iij ritus

Actuum 2.

ritis peccata, remittuntur eis: & quorum detinueritis, detenta sunt. In hac denique promissus à Domino Spiritus sanctus aduenit: Et repleti sunt omnes Spiritu sancto, & cœperunt loqui varijs linguis, prout Spiritus sanctus dabat eloqui illis: vt cœlesti quadam regula insinuatam & traditum nouerimus, in illa die celebranda nobis esse mysteria Sacerdotalium benedictionum, in quo collata sunt omnia dona gratiarum.

Ioan: 13.

Locus autem, Templum Deo consecratum, Altare Iesu Christi: Nam & illi primi Diuini Hierarchæ atque Pontifices sancti Apostoli, erant in Cœnaculo amplè & magnificè instructo, erant ad communem mensam, tum quando Sacerdotes & Pontifices creati sunt. Cœna enim facta, veteri & typico Sacrificio & Sacerdotio perfecto atque consumato, Lege charitatis et humilitatis per submissam lotionem pedum firmata, nouo reficiuntur cibo, atque ex nouo bibunt calices; nouum instituitur Sacrificium; noui recentis Sacrificij Ministri ac Sacerdotes: ita vt mensa illa cœlestibus refecta dapibus, pars inaugurationis & consecrationis eorum fuerit. Eodem modo

modo, dum Saulum, & Barnabam in opus ministerij elegit Spiritus sanctus, dicit Scriptura: Ministrantibus illis Domino, (quod Græcis *Actuum 13.* mysticam significat oblationem) & ieiunantibus, id factum esse. *Indeq;* profectum est, ut nulli Ordines sacri, ex illis qui maiores dicuntur, sine hac mensa, sine hoc altari, ipsaq; sacrorum mysteriorum communicatione & oblatione conferantur: quod iam tum ab Apostolorum temporibus profectum, & institutum esse, testis est *Diuus Areopagita*, qui dicit: Nullum licere *Capit: 3. de* Sacramentum perfici Hierarchici muneris, absq; *Ecclesiastica* diuina Eucharistia. *Hoc siquidem Sacramen-* *Hierarchia.* *tum, omnium bonorum fons est & origo; per hoc* *tanquam per mundissimum canale, omnes per-* *feruntur gratiæ, ut sint in fontem aquæ salien-* *Ioan: 4.* *tis in nobis in vitam æternam. Huius Sacra-* *menti ritè conficiendi causa, omnes sacri Ordines* *instituuntur, & per hoc firmantur. Hoc myste-* *rium est omnium diuinorum operum ac mysterio-* *rum arabo, & vltima obsignatio.*

Cum igitur nobis demonstratum sit, inter quos hæ ipse nuptiæ contrabantur; quis nuptiarum
Spon-

Sponsor ; qui auspices & pronubi ; quis locus & tempus : nunc modum ipsum , in quo summa huius argumenti consistit , de sponsationis eius texamus. Adducitur igitur imprimis nouus Sponsus ab exoratoribus atque pronubis , ad diuinum Hyerotelestem. Neque enim primis illis cœlestibus , ac verè aureis temporibus inuadebantur Episcopatus , neque illi qui Episcopi creabantur spontè currebant , aut Episcopatus fraude & violenter occupabant ; sed quærebantur , sed ducebantur , sed vi & precario pertraherentur. Sic Basilium deserta & solos locos sequentem , prodidit Chrysostomus : Basilium Gregorium. Sic Astemius orientis Præfectus , Theodosii mandato , dolo & insidijs ipsum Chrysostomum capit , ac planè vinctum ad præhendendum Constantinopolitanum Patriarchatum mittit : Sic GREGORIUS Magnus alieno vestitu in spelunca delituit , donec indicio igneæ columnæ proditus est. Sic Nilamon Monachus mortem sibi potiùs à Deo impetrauit , quàm vt à Theophilo ad Episcopatum pertraheretur : multi seipsos truncabant , ne Episcopi fierent. Quàm mœsta illa vox , Isaiaë verbis usurpata , Nazianzeni fuit , posteaquam Episcopus

In Apologetico ad patrē.

Scopus

scopus Sasimorum creatus est: Super me, inquit, Esa: 6.
 rursus vnctio & Spiritus, & rursus ego lugens
 & tristis incedo. Nam profecto, *inquit, ars* *In Apologeti-*
 quædam artium & scientiarum mihi esse vi^{co primo.}
 detur, hominem regere animal, omnium ma-
 ximè varium & multiplex. Vt quemadmo-
 dum in sublimi & pendulo fune gradiētibus,
 huc vel illuc deflectere minimè tutum est, nec
 quælibet parua inclinatio paruum periculum
 adfert; verum eorū salus ac sanitas in æquili-
 brio posita est: ad eundem quoque modum v-
 tramuis in partem quispiam, siue ob vitium,
 siue ob imperitiam propendat, haud leue pe-
 riculum tum ipsi, tum subditis imminet, ne in
 peccatum prolabatur. *Nunc turba ruit. Ne-*
que cuiusquã rei tanta seges et vbertas est, quã
vacante Episcopatu, candidatorum: tanquã non
virtutis exemplum, sed vitæ adiumentum et sub-
sidium, hunc ordinem esse iudicent; ac non mu-
nus reddendæ rationi obnoxium, sed imperium
liberum ac referendarum rationum metu solutū.
Et ideò verendum est, ne illud exaudiant: Ipsi *osea 8.*
regnauerunt, & non ex me: Principes extiterūt,
& ego ignoravi. Quod metuo, ne ipsi fructus,
 E atque

atque hæc omnium rerum perturbatio, abundè doceat.

Matth : 22.
In Apologetico primo.
 Ducitur igitur ad suum Sponsorem nouus Sponsus: ducitur autem in vestitu & apparatu candido, propter designationem illius candidæ & nuptialis vestis; sine qua qui ingressus ad nuptias fuerat, eiectus est in tenebras exteriores. Nemo enim magno & Deo, & Sacrificio, & Pontificatu, dicit Gregorius, dignus est, nisi qui prius seipsum Deo hostiam viuentē & sanctam exhibuerit, rationabilemque cultum gratum atque acceptum ostenderit, Deoque Sacrificium laudis, spiritumque afflictum atque contritum obtulerit. Vestis ergo candida, innocentie velamina indicat. Ducitur in veste & ornatu Presbyterali atque Sacerdotali. Neque enim in prima illa Ecclesia licuit quenquam Episcopum creari, qui non per omnes Ecclesiasticos gradus transierit, qui non per multos annos functiones omnium Ordinum exercuerit. Vnde illa laus Cornelij apud beatissimum martyrem & Pontificem Cyprianum: Non iste, inquit, ad Episcopatum subito peruenit, sed per omnia Ecclesiastica officia promotus, & in diuinis administrationibus

nibus

nibus Dominum sæpè promeritus, ad Sacerdotij sublime fastigium, cunctis religionis gradibus ascendit; nec, ut quidam, vim fecit ut Episcopus fieret, sed ipse vim passus est ut Episcopatum coactus exciperet. *Eodem modo Gregorius laudat Athanasium, laudat Basilium. Athanasium quidem: Cunctis, inquit, Eccl^{ie} IN laudibus clericorum graduum muneribus deinceps Athanasi. perfunctus, Alexandrino populo, quod idem est ac si dixisset, uniuerso terrarum orbi, præficatur. Basilium verò: Ordine, inquit, & Spi^{ritu} In laudib^{us} Ba^{silij}. ritualis progressionis lege, hoc eum honore affecerunt. Et adfert hac de re suum iudiciũ: Nauticam legem præclaram censeo, quæ gubernatori primùm remos committit, deinde ad proram collocat; sicq; prioribus muneribus commissis, tandem eum post diuturnam maris verberationem ac ventorum gubernationem, ad gubernacula constituit. Eadem rei militaris est ratio. Miles primò, deinde Cæturio, tum Imperator, hic optimus ordo est; ñsq; qui subsunt in primis conducibilis. Sed & ipse pastor pastorum Iesus Christus, per omnia primùm tentatus est pro similitudine absque Hebr: 4.*

E ij pecca-

*peccato, priusquam Pontifex factus est, ut possit
 compati infirmitatibus multorum. Negocia enim
 oportet gerere Episcopum, inquit S Ynesius,
 que simul omnes tangunt. Que enim communi-
 nia omnium sunt, vnum ipsum curare opus
 est, nisi criminibus omnibus obnoxius esse ve-
 lit. Cum inferiorum ordinum culpe, scribit
 S. Leo, ad nullos magis referendę sint, quam
 ad desides negligentęq; rectores, qui multum
 sæpè nutriunt pestilentiam, dum necessariam
 vel nesciunt, vel dissimulent adhibere medi-
 cinam. Quis autem ille est, inquit Gregorius,
 qui veritatis Antistitem & propugnatorem
 vnus dieculę spacio, veluti simulachrum ex
 argilla, fingat; illum inquam, qui cum Ange-
 lorum classe & ordine futurus est; qui cum
 Archangelis Deum celebrabit; qui ad super-
 num altare sacrificia transmittet, simulq; cum
 Christo Sacerdotio fungetur; qui figmentum
 instaurabit, imaginemq; creatori sistet, & su-
 perno mundo opificem aget. Et quod maius
 est, dicam: Deus erit, & alios Deos efficiet.
 Nunc autem illud euenit, quod idem Nazian-
 zenus dicit: Discipuli simul magistriq; pietatis
 designant*

*Apud Nice-
 pho: lib: 14.
 ca: 55.*

Epistola 3.

*In Apologe-
 tico primo.*

*In laudibus
 Athanasii.*

designantur : alios ante purgant, quam ipsi purgati fuerint : heri sacrilegi, hodie sacerdotes : heri extra sancta, hodie sanctorum arbitri & Antistites : veteres vitio, pietate rudes & recentes : (quod gratiæ ac fauoris humani, non Spiritus opus est) qui cum cœtera omnia violenter peruaserint, ad extremum ipsam quoque pietatem tyrannide præmunt : quorū non mores dignitati, sed dignitas moribus fidem astruit, ordine admodum præpostero : qui denique plura pro suis, quam pro populi ignorantibus, sacrificia debeant. *Ideo nihil recto ordine, nihil canonicè, nihil more veteri in Ecclesiis geritur. Cùm primùm curandum erit, vt Ecclesia digni simus ; deinde sacrario ; & ita demum præfectura. Sanxit hoc vetustissimū Sardicense Concilium, in quo Osius Episcopus sic loquitur : Si fortè aut diues, aut scholasticus de foro, aut ex administratione Episcopus fuerit postulatus, vt non prius ordinetur, nisi ante & Lectoris munere, & officio Diaconi, aut Presbyteri, fuerit perfunctus ; & ita per singulos gradus, si dignus fuerit, ascendat ad culmen Episcopatus. Potest enim per has pro*

E iij motio

motiones, quę habebunt vtique prolixum, &
 tempus, probari qua fide sit, qua, & modestia,
 qua grauitate & verecundia; & si dignus fue-
 rit, & probatus, diuino Sacerdotio illustretur:
 quia conueniens non est, nec ratio vel disci-
 plina patitur, vt temerę & leuiter ordinetur,
 aut Episcopus, aut Presbyter, aut Diaconus,
 qui neophytus est: maximę cum & magister
 gentium beatus Apostolus, ne hoc fieret, de-
 nunciasset & prohibuisset, & videatur; sed hi,
 quorum per longum tempus examinata sit, &
 vita, & merita fuerint comprobata. *Sanxe-
 runt hoc idem Sanctissimi Pontifices, Cęlesti-
 nus, Leo, Gelasius, Nicolaus primus.* Quid
 proderit per singula Clericos stipendia mili-
 tasse, inquit *Cęlestinus*, & omnem egisse in do-
 mesticis castris ætatem, si qui sunt, & ex laicis,
 his præfuturi quæruntur? *Pulcherrimę eam
 totam rem sanctissimus explicat LEO:* Cum
 omnis gradus militię Christianę de incremen-
 tis profectuum debeat æstimari, an possint
 cuiquam maiora committi? Merito beatorum
 Patrum venerabiles sanctiones, cum de Sacer-
 dotũ electione loquerentur, eos demum ido-

*Cęlestinus in
 Decreto suę
 Sanctionis.*

*Leo in Decre-
 talibus suis
 Cap: 33.*

*GELASius in
 Decretalibus
 suis, Cap: 3.*

neos

neos sacris administrationibus censuere; quorum omnis ætas, à puerilibus exordiis vsque ad prouectiores annos, per disciplinæ Ecclesiasticæ stipendia cucurrisset, vt unicuique testimonium prior vita præberet: nec posset de eius prouectione dubitari, cui pro laboribus multis, pro moribus castis, pro actibus strenuis, celsioris loci præmiū deberetur. Si enim ad honores mundi sine suffragio temporis, sine merito laboris indignum est peruenire, & notari ambitus solent, quos probitatis documenta non adiuuant; quàm diligens & quàm prudens habenda est dispensatio diuinorum munerum & cœlestium dignitatum, ne in aliquo Apostolica & Canonica Decreta violentur: & his Ecclesia Domini regenda credatur, qui legitimarum institutionum nescij, & totius humilitatis ignari, non ab infimis sumere incrementum, sed à summis volunt habere principium: cum valdè iniquum sit & absurdum, vt imperiti magistris, noui antiquis, & rudes præferentur emeritis? Omnis Ecclesiastica disciplina resoluitur, omnis ordo turbatur, dum in Ecclesia, qui nullū subierūt minister

niste

Nicolaus Epi-
stola prima
ad Michaelē
Imperatorem

Epistola 5.

nisterium, peruerso eligentium iudicio, indebitum obtinent principatum. *Damnat plurimum eo nomine Nicolaus primus Photiū, qui laicus Constantinopolitanum affectabat Primatum: Pridem, inquit, auditor esse debuit, & deinde institutor: sed hic docere prius elegit, & deinde cœpit doceri; prius sanctificare curauit, ac deinde sanctificari; prius illuminare voluit, & postea illuminari. eamq; ob causam et ipsum Photium, & eius consecratorem Gregorium Syracusanū, loco et dignitate mouit. Nam si quid secus aliquando fiebat, tū id vel ob summam necessitatem & excellentiam virtutis, vt in Nectario; vel imminentis periculi causa, vt in Tarasio; vel per miraculum cœlestemq; designationem, vt in Ambrosio factum fuisse legimus. Proinde monet diligenter idem Nicolaus Constantinopolitanam Ecclesiam: Vt tales alere omni religione studeat eruditos viros, qui ad eum cardinem honoris dignè subrogari possint. Quòd non solum, inquit, in tanto Patriarchatu obseruari omnino debet, verum etiā in singulis quibusque ciuitatibus ex consuetudine Canonica, magna cum cautela, seruetur & custoditur.*

Sic

Sic pertractus, sic vestitus, sistitur principi Hierarchæ, magni & sacrosancti Tabernaculi administro, nouus Sponsus postulatur. Postulari enim debet Episcopus, non postulare. De Dei enim & Christi eius iudicio, dicit Cyprianus, de Clericorū omnium testimonio; de plebis, quæ adest, suffragio; & de Sacerdotum antiquorum & bonorum virorum collegio; loco & gradu Cathedræ Sacerdotalis vacante; Dei voluntate, atque omnium consensione, creati & consecrari debet Episcopus. Postulat, dicunt sacri pronubi, Reuerendissime Antistes, sacra mater Ecclesia, vt hunc præsentem Presbyterum ad onus Episcopatus subleuetis.

Libro 4. Epistola 2.

Illud apertè declarantes, neq; Reges, neq; Principes, neque plebem, aut ciuitatis magistratum, sed Hierarchicam ordinationem atque benedictionem Episcopum constituere; illorum testimonium tantum, huius auctoritatem esse.

Sic constituto & postulato nouo Sponso, cum rectè norit sacer Antistes, plenas nuptias tribus quasi contineri partibus, Fide, Sacramento, & Prole: Ne quid festinè & properè faciat, ne uè cito cuiquam, iuxta Apostoli præceptum, manus 1. Tim: 5.

F impo-

In laudibus
Athanasii.

imponat, secundum Decretum Carthagineñ Cō-
cilij: primū ad examen fidei, quod tanquā fun-
damentum & basis totius ædificij est, sese cōfert.
Fides autem cū primū in sensu elucescere de-
beat, deinde in moribus, ad vtrunque doctrinæ
genus explorandum se confert; tam quod in ser-
mone, quā quod in opere vitæq; exemplo con-
sistit. Et primū de primo genere fit inquisi-
tio. Num doctrinam veteris et noui Testamenti,
cuius magister et interpret esse debet, rectè norit?
Absurdum enim est, inquit Gregorius, & salu-
tis Doctorem, & Antistitem, salutis principia
ignorare. Et num prudentiam suam, quantū
illius capax est natura, diuinæ scripturæ sensibus
accommodare velit? Quod dum sanctè profes-
sus fuerit, proponitur illi vniuersæ fidei summa;
eorum præsertim capitum, quibus vniuersa reli-
gio Christiana continetur: Summæ ac diuinis.
Trinitatis cōfessio; incarnationis, salutisq; nostræ
œconomia; spes vitæ & resurrectionis futuræ;
Sanctorū communio; ac vnius sanctæ Catholicæ
et Apostolicæ Ecclesiæ auctoritas: vbi illa ma-
ximè inculcari solent, quæ aliquo modo praua et
insidiosa Hæreticorum curiositate & malicia,
eo tem-

eo tempore in dubium sunt vocata, aut quæ aliqua labe insidiator salutis nostræ aspersit Diabolus; ne quid ex communi contagione contraxerit ille, qui cæterorum norma & regula esse debet. A sensu ad mores transfertur oratio, proponuntur summa capita muneris Episcopalis; & num ea seruare, in eisq; sese exercere ac elaborare velit, ab eo summo excquitur studio. Maxime num tam exhibere paratus sit, vt dicit Bernardus, quam exigere obedientiam; vt tantam occupaturus sedem, illud recognoscat primus Centurionis: Et ego, inquit, sum homo sub potestate, habens sub me milites. Vt prius agnoscat se hominem quam potentem, quò propriæ subiectionis experimento discat sua moderari imperia. Nam & conditor Cæsaris, Cæsari non cunctatus est reddere censum. Que enim à Deo sunt, ordinata sunt. Viderint ergo huius rei disuasores, quale sit Dei ordinationi resistere. Plurimum se Episcopo deferre putant, cum eum Christo præferre conantur: ipso reclamante, Non est seruus maior domino suo. Quod non dedignatus est magister & dominus, talis præsertim, indignum sibi iudicabit

Ad HENRICUM
Senonensem
Archiepiscopum Epi: 42.
Luca 7.

Matth: 22.
Roma: 13.

Ioan: 13.

F ij cabit

Eccles: 32.

cabit seruus bonus, & deuotus discipulus?
 Stupenda insania. Animarum non cunctor
 turbas mihi custodiendas colligere, & vnum
 super me grauior proprium habere custodē?
 Illi etsi honorant, onerant: hi non tam pres
 munt, quàm protegunt. Quis dabit mihi cen
 tū in mei custodiā designari pastores? Quan
 to plures sentio mei custodiam gerere, tanto
 securior exeo in pascua. Principem te consti
 tuerunt, esto inter illos tanquam vnus ex illis.
 Vt te putemus tanquam vnum ex illis, videam
 us te tam exhibere paratum, quàm exigere
 obedientiam; videamus tam libenter præpo
 sitis obtemperare subiectum, quàm imperare
 subiectis. Quod superiori non præstitisti, ab
 inferiori non petas.

Interrogatur ergo; Num ea, quæ in diuina
 Scriptura legit & intelligit, plebem cui præfe
 rendus est, & verbis & exemplis docere velit?
 Num Traditiones orthodoxorum Patrum, ac
 Decreta Sanctæ & Apostolicæ Ecclesiæ, & ipse
 seruare, & alios studiosè docere, propositum
 habeat? Num ipse superiori potestati beati
 Petri, eiusq; successorum, penes quem summā

regi

regiminis sui primus & summus Pontifex reliquit Iesus Christus, per fidem, subiectionē, & obedientiam, secundum Canonum auctoritatem, more & lege veteri sese subiiciat? Num mores ab omni malo temperare, & quantum poterit, Domino adiuuante, ad omne bonum commutare: castitatem & sobrietatem, cum Dei auxilio, custodire & docere: diuinis negocijs mancipari, & à terrenis negocijs & lucris alienus esse; ne scilicet oculos, qui moderandis gressibus præeunt, cura pulueris obscuret? Caput namque subiectorum sunt cuncti, qui præsunt: & ut rectè valeant pedes itinera carpere, hæc proculdubio caput debet ex alto prouidere: Num humilitatem & patientiam in seipso custodire, & alios docere velit? pauperibus item & peregrinis, omnibusque egentibus, propter nomen Domini, affabilis et misericors esse?

Quæ omnia ubi ille sanctè, & bona fide seruaturum se, quantum humana fert conditio, promiserit; summa eius oneris, quod subeundum est, ob oculos illi, tanquam in compendio, ponitur:

Episcopum oportere iudicare, interpretari, con-

F ij secre-

2. Cor: 3.

Ephes: 2.

secrare, ordinare, offerre, & baptisare. Quod onus cum non sit humanarum virium, sed et Angelicis ipsis humeris sit sublimius, cum ab eo solo nobiscum portari possit, à quo est omnis sufficientia nostra: conferunt se omnes, Consecrator, simul Sponsus, Pronubi, ac tota Ecclesia, ad communem orationem. Et ut se recognoscant esse ciues sanctorum, domesticos Dei, populum supernæ Hierusalem, adiungunt orationes & supplicationes Sanctorum; ut quod eorum fragilitas non potest, istorum victorialis autoritas impetret; ut qui iam sunt securi de suis, sint solliciti de nostris. Super nouum igitur Sponsum, pronum ante conspectum Dei iacentem, Deum Patrem, ac Christum Dominum exorant: ut illi viro, vtilitati Ecclesie prouidens, benignitas omnipotentis diuinæ gratiæ suæ tribuat largitatem: ut illum benedicere, sanctificare, & consecrare ipse dignetur.

Quo loco diligenter mihi sunt commonendi illi, qui aliquando hoc tantum munus subire debent; ut non tum primùm ubi ad diuinum sistuntur Hierarchæ, de his ipsis muneris & functionis suæ partibus cogitēt; hisq; rebus, quæ illis creden-

credenda, seruanda, docenda, vindicanda proponuntur, sed longè ante vires suas explorent.

Si enim tunc primùm, inquit Bernardus, hæc De Consideratione Lib: 2.
 sitare incipias, id quidem serò. Ante, iuxta
 consilium Saluatoris, sedisse debueras, ante ætate Luca 14:
 ftimasse opus, metiri vires, ponderasse sapien-
 tiam, merita comparasse, sumptus computas-
 se virtutum. *Quidenim indigniùs est? quid
 maiore pæna dignum? quàm in conspectu Dei et
 Angelorum eius, in conspectu Ecclesiæ vniuer-
 sæ, id se scire profiteri, quod ignores; id velle,
 quod nolis; id posse, quod nullo modo possis? Non
 tum igitur hæc talia cogitanda sunt, dum iam
 diuino astamus Altari; sed tum, dum ambitiosè
 discurremus, prensamus, cælum & terram, modò
 optatis potiamur, miscemus. Neq; enim erit aded
 desperatus & perditus animus; qui si maiestatem
 & amplitudinem earum rerum secum diligentius
 considerauerit & expenderit, qui non concidat,
 qui se dare præcipitem velit, qui sententiam fu-
 turi iudicis, quam veluti manu sua subscribit, nõ
 exhorrescat. Ne illud exaudiat: Nescis quid pe-
 tis. Tu quidem coram me, atq; Ecclesia hac, ore Matth: 20.
 tuo profiteris, te velle & posse calicem meum bi-
 bere,*

beres; vitam & mores meos imitari; curam et sollicitudinem meam, quam in pascendis ouibus meis suscepi, studio & diligentia tua exprimere; crucem meam ferre: cor autem tuum totum in vanæ gloriæ studio occupatum, in lucro & quæstu detentum, omni libidine & cupiditate ardens, ab his tuis promissis est alienissimum. Ut autem hi tam sublimes honores in eius vanitatis homines conferantur, non est voluntas Patris mei; hæcque ipsæ sedes & dignitates, alijs moribus sunt præparatæ à Patre meo: Et hos quidem Consecratos tuos, tanquam homines, diuini sensus & summæ rationis ignaros, fallere poteris; Deum autem, apud quem conscientia nuda est, quem ignota non transeunt, occulta non fallunt, qui cognitor est secretorum et scrutator cordium, fallere nunquam poteris. Est profectò hic metus omnium maximus, hoc periculum omnium extremum; huic quidem certè, qui & operæ præclarè nauatæ magnitudinem, & rei infeliciter gestæ, miserum et perniciosum exitum intelligit.

Iuuat hoc loco apponere partem eius examinis, quam secum inibat, priusquam Pontificatū præbenderet, magnus ille Theologus Nazianzenus;
 vt sit

vt sit quasi norma & exemplum, quod vnusquis-
 que nostrum, priusquam ad tantum munus acce-
 dat, secum expendere debeat. Quo tandem mo-
 do externum illud Sacrificium, illud magno-
 rum mysteriorum exemplar, præfidenti ani-
 mo ipsi offeram, aut quo modo Sacerdotis
 habitum nomenq; subibo, priusquam manus
 pijs actionibus consecraro; priusquam creatu-
 ris rectè & sanè, atque ad creatoris solum ad-
 mirationem, non autem ad detrimentum, o-
 culum aspicere assuefecero: priusquam disci-
 plinæ Domini aures satis aperuero, ac mihi a-
 diicietur auricula nequaquam durè audiens,
 aureaq; inauris precioso Sardio adstricta; hoc
 est, sapientis sermo auri benè audienti: prius-
 quam ore, labijs, & lingua, ita meipsum com-
 pararo, vt & ore aperto spiritum traham, aut
 in mysteriorum dogmatumq; pronunciatio-
 ne, dilatato impletus spiritu fuero; & labia, vt *Psal: 118.*
 Sapientie verbis vtar, diuino sensu constricta *Psal: 8.*
 habuero, addam etiam tempestiue soluta: & *Eccles: 21.*
 denique lingua exultatione perfusa erit, diui-
 naque melodie plectrum efficta, ad Dei glo-
 riam celebrandam sese excitans, simulq; cum *Psal: 56.*
Psal: 136.

*In Apologe-
tico primo.*

*Missæ Sacri-
ficium quomo-
do offerendū.*

G

eo diis

*Psal: 17.**Psal: 39.**Psal: 72.**Roma: 6.**Psal: 11.**Prouer: 22.**1. Cor: 2.**Psal: 26.**1. Cor: 3.*

eo diluculo exurgens, ac præ labore faucibus
 ipsis adhærens: priusquam pedes meos ceruo-
 rum ritu instructos & præparatos, ad petram
 firmâro, piosq; et Deo gratos incessus meos ita
 directos habuero, vt nec tantillum temporis,
 nec villo modo effunderentur: prius denique
 quàm omnia corporis membra iustitię arma
 facta erint, omnemq; mortalitatem abiecer-
 rint, à vita absorptam, spirituiq; loco cedentem?
 Ecquis porrò antequam puris & ignitis
 Dei eloquijs cor perustum habuerit, (id quod
 fit, cum scripture ipsi aperiuntur) eaq; super
 latitudinem cordis trifariam descripserit? vt
 Christi mentem habeat, atque in thesauros
 promiscue multitudini abditos, inuisibiles, ac
 tenebrosos penetrarit; vt opes in ipsis condi-
 tas intueatur, aliosq; locupletes & copiosos ef-
 ficere possit, spiritualia spiritualibus confes-
 rens? Ecquis antequam Domini beneplacitum,
 ita vt par est, perspexerit; templumq; eius vi-
 sitauerit; vel potius Dei viui templum viuum
 factus fuerit, Christiq; in spiritu domicilium?
 Ecquis antequam figurarum & veritatis co-
 gnationem & discrimen agnouerit, ab illisq;
 sece

secedens huic se adiunxerit ; vt literę vetustatem fugiens, spiritus nouitati seruiat; atque à lege, quę in literę abrogatione & abolitione spiritualiter expletur, ad gratiã purè planèq; transfiliat? Ecquis antequã & vitę probitate, & speculatione, per omnes Christi appellations ac vires & facultates, tam sublimiores illas ac primas, quàm quas postremo humilioresq; subiit, perrexerit, nimirum Dei, fili, imaginis, verbi, sapientię, veritatis, lucis, vitę, potentię, vaporis, defluxionis, splendoris, factoris, regis, capitis, legis, vię, portę, fundamenti, petrę, margaritę, pacis, iusticię, sanctificationis, redemptionis, hominis, serui, pastoris, agni, Pontificis, victime, primogeniti ante creaturam, primogeniti ex mortuis, resurrectionis? Ecquis, inquam, has res & nomina incassum audiens, nec dum commercio vllò cum verbo habito, nec ipsius, quatenus vnumquodq; horum vero nomine appellatur, particeps factus? Ecquis denique antequam *psal: 44.* quieto animo, atque ab huius vitę negociis *1. Cor: 2.* tranquillo fuerit, Deiq; sapientiam, illam inquam, in *1. Cor: 3.* mysterio reconditam, accipere no-

G ñ rit,

*Hebr: 5.**Nemo sapiens
lato animo
creatur Epi-
scopus.**Tranquillam
vitam parçè
ac duriter a-
gere præstat,
quàm Episco-
pum esse.*

rit, sed ætate adhuc tenera sit lacte'q; alatur, nec inter Israëlitas adhuc numeretur, nec in Dei castris acie'q; recenseatur, nec Christi crucem virilibus humeris ferre queat, imò nec præstantius fortasse aliquod corporis membrum sit, læto tamen alacri'q; animo se Christi Ecclesie in caput constitui patietur? Nemo profecto, qui quidem consilio meo ac iudicio standum putabit. *Ex quo examine, illud tandem colligit & concludit:* Ac proinde, *inquit,* sic mecum ipse loquebar: Alius mercaturæ causa nauiget, & longa maria transmittat, & cum ventis fluctibusq; perpetuò colluctetur; magna vel operæprecia factururus, si ita casus tulerit, vel pericula aditurus, quisquis nimirum vel nauigandi peritia, vel negociandi arte excellit. Mihi verò melius atque optabilius est in terra quietem habenti, atque exiguum aruum & dulce sulcanti, & lucra & magere præstat, re procul salutanti, exiguo ac rigido pane vitam, vt potero, sustentare, eamq; tutam tranquillamq; ducere, quàm ob ingentes quæstus graue diuturnumq; periculum subire. Quem admodum enim magno & excelso viro detri-

menti

menti loco habendum est, res magnas non agredi, nec virtutem ad multos propagare, sed in paruis leuibusq; rebus defixum hærere, ac velut magno lumine paruam domum illustrare; aut virilibus armis puerile corpus obtegere: ita contra paruo homini securitas in eo consistit, vt non magnopere sese oneret, nec grauiori, quàm eius vires ferre queant, sarcinæ caput supponens, simul & ridendum sese propinet, & in periculum conijciat: quemadmodum scilicet nec alijs cuiquam turrim ædificare conuenit, quàm ei, cui ad eam prorsus absoluendam suppetunt facultates, vt scriptura testatur. Meliusq; est alijs, qui artis peritia præstent, habenas nostri concedere, quàm indoctos & imperitos aliorum aurigas esse: præstareq; candidam aurem submittere, quàm stolidam linguam mouere. *Hæc Nazianzenus.*

Verùm dicet quis: spontè tantus honor ad me defertur, omnis cognatorum & agnatorum manus cogit vimq; adfert, dementemq; fore prædicat, si tantam repudiauero dignitatem: at is vocat, penes quem est legitima vocandi potestas & auctoritas. Huic verò homini hac venustissima

G iij respon-

respondet similitudine CHRYSOSTOMVS:
 Libro 4. De Sacerdotio. Etenim quæro ex te, si quem suspicamus fabrum esse, ad opus vocemus, sequaturq; ipse: deinde manus admouens materiæ ad ædificiũ paratæ, ligna, itemq; & lapides auertat, opus autem sic coagmentet, sic domum ædificet, vt statim collapsura ea sit, num ille sese abundè hac defensione tutaturus est; si dixerit, ab alijs se coactum, non etiam vltro ad ædificandum accessisse? Certè nequaquam, idq; iure optimo: oportebat enim vel alijs ad id vocantibus pedem referre ac tergiuersari. Itane verò qui ligna ac lapides auertit faber, huic nullus prorsus suffugij locus, quò minus pœnas pendat: qui verò animas negligenter ædificans perdidit, hiccinè alienam vim abundans sibi suffugium præsidiumq; putabit? & quo id pacto non valdè ineptum atque absurdum? nondum enim adijcio, nolentem à nemine cõpelli posse: sed & ipsum volo vim fuisse immodicam perpeffum; artibusq; varijs circumseptum, vt in retia caderet. Hoccinè igitur illũ a supplicio eximet? ne obsecro, ne eò vsq; nobis imponamus, neque simulemus ignorare

nos ea, quæ vel admodum pueris nota esse possunt: reuera enim quum rationis reddende tempus aderit, ignorantie simulatio hæc nihil nobis allatura est præsidij. Principatum huiusmodi nihil ipse ambiuisti, imbecillitatis tuæ conscius? Probè id ac rectè. Oportebat ergo cum eodem hoc consilio, vocantibus etiam alijs, tergiuersari. Annè quum te nullus vocaret, imbecillus tu, ac minime idoneus eras: vbi primum verò comperti sunt qui honorem ad te deferrent, de repente in valentem atq; idoneum euasisti? Certè huiusmodi res deridicula prorsus ac nugatoria est, eademq; extremo etiam supplicio digna. *Hæc autem proferentes, non eos, vt cum GREGORIO Romano Pontifice loquar, qui rectè possint deterremus, sed ab appetitu tanti oneris cordis infirmitatem munimus, ne imperfecti quoque culmen arripere regiminis audeant: & qui in planis stantes titubant, in præcipitio pedem ponant.*

*Absoluto fidei examine, augustiore sibiq; peculiari magis nouus Sponsus induitur habitu.
Calceatur pedes ad annunciandum Euangelium
pacis.*

pacis; vt eat, non stet; laboret, non ociosus delitescat. Induitur interioribus quibusdam tunicis, interioris & occultæ deuotionis, innocentie & integritatis perfectionem denotantibus; cuius solus Deus purarum animarum vnicus sponsus inspector est; & cuius suauitatem illi soli norunt, qui experiuntur: intus enim est qui iudicat, intus quod iudicatur, vt internorum cura in externorum nimia occupatione non minuatur. Induitur item Dalmatica, latas manicas habente.

Titum I.

Oportet enim Episcopum, sicut Dei dispensatorem, hospitalem esse, benignum, liberalem, non turpis lucri cupidum. *Maioris enim peculij dispensatorem plura expendere oportet: qui diuitias opesq; veras esse putet, si non studio omni aliena bona corradat; sed vt indigentium penuriam sua liberalitate adimat, qui sua commoda propinquorum bona deputet.* Egentis enim

In secunda parte pastoralis, cap: 7.

mentem, doctrine sermo non ita facile penetrat, inquit Gregorius, si hunc apud eius animū manus misericordie non commendat. Tunc autem verbi semen facile germinat, quando hæc in audientis pectore pietas prædicantis rigat. De quo illud dicatur, Disperfit deditq;

Psal: III.

Non

*Non fisco, non Hæretico, potenti et non factio-
 so ciui, non carni & sanguini, non tenaci, et quæ
 nunquam compleri potest, arcæ; tantò minus nõ
 libidini & cupiditati, sed dispersit dedit pauperi-
 bus: hoc est, seminaria futuræ pietatis & eru-
 ditionis extruxit; adolescentes præstantes inge-
 nio quàm plurimos domi, forisq;, opibus suis edu-
 cavit: Paroecijs desertis ac depopulatis Pastro-
 res & Sacerdotes suis copijs aluit: redeuntes ab
 errore, benignè & liberaliter suscepit; captiuos
 redemit; virgines orbas elocauit; peregrinos ho-
 spicio suscepit; viduis, orphanis, morbo ac ætate
 fractis, opem tulit: Dispersit, dedit pauperibus;
 iustitia eius manet in seculum seculi, cornu ei-
 us exaltabitur in gloria. Fœnus hoc so-
 lum, inquit sanctus LEO, aspicere & exerce-
 re debemus; vt quod hîc misericorditer tri-
 buimus, ab eo Domino, qui multipliciter &
 in perpetuum mansura retribuet, recipere va-
 leamus. Neque enim nos hæreditate possedi-
 mus Sanctuarium Dei, sed alienæ sortis dispen-
 satores sumus. Cuius peculiij vsus quidem, in-
 quit Bernardus, est bonus, abusus mala, solli-
 citudo peior, quæstus autem turpissimus.*

Epistola 1.

Cap: 4.

Psal: 82.

Lib: 2. de Cõ-

sideratione.

H Dispens

Dispensationis autem huius, *inquit Chryso-
stomus*, modus ille, si Ecclesiasticæ facultates neque
redundent, neque temporibus necessarijs des-
sint. *Verùm de munificentia Pastoris satis.*

De Ecclestica
Hierar. Ca: 5.
Leo Epist. 88.

*Adijcitur autem ornatus hic super Sacerdotalem
habitum, ad indicandas eas actiones atque ope-
rationes, quas ipse præter alios Sacerdotes, pe-
culiari quodam modo exercere solet: quales sunt
illæ, ultra regiminis, doctrinæ ac iurisdictionis
rationem; quas ex Græcis Areopagita, ex La-
tinis verò Leo Papa, ex antiquissimo ritu recen-
sent. Presbyterorum (ut eorum verbis utar)
& Diaconorum, atque Virginum consecratio,
constitutio Ecclesiæ atque Altaris, benedictio
item eorundem & unctio, per impositiones manu-
um fidelibus baptisandis, vel conuersis ex hæresi,
paracleti Spiritus sancti traditio; quale item est
Chrisma conficere, Chrismate baptisatorum frõ-
tes signare, publicè in Missa pœnitentes recon-
ciliare, formatas Epistolas mittere. Hæc enim
omnia illicita sunt Chorepiscopis atq; Presbyteris,
(inquit sanctus Leo) qui ad exemplum & for-
mam septuaginta discipulorum esse noscuntur: qui
quanquam Consecrationem habeant, Pontifica-
tus ta-*

tus tamen apicem non habent. Quæ omnia solis deberi summis Pontificibus, auctoritate Canonum præcipitur: ut per hoc, & discretio graduum, & dignitatis fastigium, summi Pontificis demonstratur. Sed neq; coram Episcopo licet Presbyteris in baptisterium introire; nec præsentem Antistitem infantem tingere, aut signare; nec pœnitentem, sine præceptione Episcopi sui, reconciliare; nec eo præsentem, nisi illo iubente, Sacramentum Corporis & Sanguinis Christi conficere; nec eo coram populo docere, vel benedicere aut salutare, nec plebem utiq; exhortari.

Sic igitur vestito & ornato Sponso, à fide fit transitus ad Sacramentum: transfert se Sacer Consecrator ad eas operationes, quæ verè sanctæ sunt sanctosq; efficiunt: quæ ex antiquissima & Apostolica traditione, sacris primùm signis & actionibus, deinde mysticis unctionibus continentur. Actiones & signa sacra, à Dionysio, tantorum mysteriorum diuino interprete, hæc numerantur.

Primū, ἡ πρὸς τὸ θεῖον θυσιαστήριον προσάγωγη, καὶ ὑπὸ πτωσίς. In eodē quinto Capite. hoc autem est, aditus ad diuinum altare, ac submissa genuum inflexio. Quod signum, et actionem

Hij onem

onem designare docet, Eum qui instituitur Pontificali consecratione, vniuersam suam vitā, omnemq; mentis integritatem, Deo summo ac primo consecratori subiicere & resignare debere; ad eiusq; nutum & voluntatem eam peragere, castissimumq; Deoq; dicatum aditum, qui dignus sit & conueniens, quantū fieri possit, diuino, sanctissimo, ac sacro Altari, ad quod mentes, quæ diuinam speciem præferunt, consecrantur.

Secundum signum & actio, est ἡ τῆς ἱεραρχικῆς χειρὸς ἐπιθεσις: id est, Sacri Hierarchæ, ac reliqui collegii manuū impositio. Tangit enim Princeps consecrationis Pontifex, ac deinde cæteri omnes, illius qui consecratur caput, manusq; illi imponit: quod signum & actio, primum diuinū, ut idem inquit Dionysius, præsidium declarat; quo, tãquam sancti pueri, illi qui consecrãtur, patris charitate foueri solent, illisq; facultatem ac vim Ecclesiastici ordinis tuendi largitur, contrariasq; potestates procul ab eis arcet. Docet deinde omnia officia & munera sacri Ordinis exequi, eos qui consecrantur; vt sub Deo agentes, eumq; omnium suarum actionum habentes ducem in omnibus.

Tertiū

Tertium signum est, ἡ σταυροειδὴς σφραγίς: id est, crucis obsignatio, quæ significat omnium animi simul corporisq; cupiditatū cessationem, diuinæq; vitæ imitationem, immoto oculo aspicientem Christum crucifixum, qui ad crucem vsq; & mortem expers omnis peccati peruenit; eosq; qui ita uiuunt, ut eum imitentur, carnemq; suam cum illo crucifigunt, quod crux ista designat, sibi similes participes libertatis suæ à peccato efficit, obsignans eos sigillo & imagine crucis, iustitiæ et innocentie suæ. Quid enim est aliud hæc crucifixi imago, quàm forma et exemplar perfectū mortificationis omnium cupiditatum nostrarum? In hoc enim ligno omnia desideria nostra, omnes nimie sollicitudines, omnes cupiditates nostræ, confixæ & mortuæ sunt. Quæ enim ambitio sanari poterit, quàm hæc ipsa incredibilis humilitas Christi in cruce pendentis non sanat? Quæ auaritia curari, quàm hæc nuditas, ac planè extrema paupertas non curat? quæ libido extingui, quàm hæc ipse aridæ faces fele et aceto imbutæ, salutis nostræ non extinguūt? Vnde Bernardus: Singuli, inquit, illiciti motus animi mei, singuli Epistola 42. la sunt in te Deus cōuicia: ut puta iracūdię mo-

H iij

tus in

tus in mansuetudinem tuam, inuidiæ in charitatem, luxuriæ in sitim tuam, cupiditatis meæ in nuditatem, fastus in tuam extremam humilitatem:

Quartum sacrū Symbolum est sacrāq; actio, huicq; ordini quasi propria & peculiaris, & quæ in nulla alia consecratione adhiberi solet, præter eam quæ Pontificis est, ἡ τῶν λογίων ἐπὶ κεφαλῆς ἐπίθεσις: hæc autem est, sacrorum librorum super caput et humerum eius qui consecratur, sanctissima impositio. Cuius modum & rationem sic explicat Carthagineñ Conciliū: Duo assistentes Episcopi, ponunt & tenent Euangeliorum codicem super caput et cervicem eius qui consecratur, & vno super eum fundente benedictione; reliqui omnes qui adsunt, manibus suis caput eius tangunt. Quid autem sibi ea actio velit, diuinus explicat Areopagita: Quoniam, inquit, perficiens omnis Sacerdotij vis & scientia, à diuina mysteriorum auctore bonitate diuinis Pontificibus datur, iure ac merito in capitibus Pontificum, scripta diuinitus tradita ponuntur, quæ compendio scienterq; omnem Theologiam, omnem Dei operationem, doctrinā

sanctam,

Ibidem.

sanctam, diuina & sacra verba & opera, orationes & actiones, quas Hierarchia nostra habet Dei benefici concessu ac munere: quod diuinus Pontifex, omni quidem facultate que Pontifice digna est, præditus esse debeat, & omnium sacrarum interpretationum atque factorum, que Hierarchiam attingunt, vera atque à Deo tradita sciētia non illustrari modo, verum etiam alijs, vt Pontifici consentaneum est, tradere; perficereque diuinis scientijs ac summis, vt ita dicam promotionibus ex Pontificis dignitate omnia, que in tota Hierarchia maximam vim perficiendi habens. *Ex multis enim & varijs functionibus, que Episcopum attingunt, illa propria ac quasi peculiaris est, Euāgelium prædicare; vt potens sit, inquit Paulus, Titum 1. in doctrina sana, & eos qui contradicunt arguere. Itaque in prisca illa et veteri Ecclesia, nemo hoc docendi pulpitem conscendebat, nisi is qui Episcopus esset; vel si fortè aliqua summa infirmitate præpediebatur, Presbytero quidem cuiuspiam hoc munus delegabat: ita tamen, vt ipse eius doctrinæ testis & iudex interesset. Itaque ægri etiam Pontifices, nonnunquam in lectis ad templum*

plum adferebantur, ut eius doctrinæ quæ populo tradebatur, testes & arbitri interessent; ne quid illis inscijs atq; incautis, hæreticæ labis & pestis subreperet. Non in capite autem tantum sacer Codex Episcopi ponitur, sed in humero etiã: Ut primus ipse hoc iugum subeat, ac in societate Iesu Christi trahat: ut populo Dei more sancti Mosis, atq; adeò Iesu Christi præeat, ac viam per huius vitæ turbulentum pelagus pandat, angustamq; illam semitam & asperam, primus terat ac muniat. Ut illud possit dicere cum Christo: Discite à me, quia mitis sum & humilis corde. Exemplum enim dedi vobis; ut quemadmodum ego feci, ita & vos faciatis. Et illud Pauli: Imitatores mei estote, quemadmodum ego Christi. Nam si pastor, inquit GREGORIUS; per abrupta graditur, grex profectò ad præcipitia sequetur. aut qua præsumptione percussus mederi properat, qui in facie vulnus portat: tantumq; debet actionem populi actio transcendere Præsulis, quantum distare solet à grege vita Pastoris. Qui enim loci sui necessitate exigitur summa dicere, hac eadem necessitate compellitur summa monstrare; ne

subditi

Matth: 23.

Ioan: 13.

1. Cor: 4.

Prima parte
pastoralis,
Cap: 2.

subditi in exēplo eius qui præest, quasi in obstaculo itineris offendant. Sacerdotes namque vocamur, quòd ideo præsumus, vt sacrum ducatum fidelibus præbeamus: nulliq; illicitum videtur, *inquit Ambrosius*, quòd ab Episcopo quasi licitum perpetratur.

*De Dignitate
Sacerdotali,*

Cap: 6.

Quinta & ultima diuina est actio, quam sacer Dionysius τὴν ἀνοήθησιν: hoc autem est, vt sacrum exponit Carthagineñ Concilium, eam quæ super eum qui consecratur funditur benedictionē: quæ talis est: Propitiare, inquit, Domine supplicationibus nostris, & inclinato super hunc famulum tuum cornu gratiæ Sacerdotalis, benedictionisq; tuæ in eum infunde virtutem. Prorumpitq; sacer Antistes in diuinas laudes, eum esse honorem omnium dignitatum, qui gloriæ eius sacris famulantur ordinibus. Qui per Moysen famulum suum, secreti familiaris affatu, inter cætera cœlestis documēta culturæ, de habitu quoq; indumēti sacerdotalis instituens, electum Aaron mystico amictu vestiri inter sacra iussit; vt intelligentiæ sensum de exemplis priorū caperet secutura posteritas: ne eruditio doctrinæ eius vlli deesset ætati.

I Cum &

Cum & apud veteres reuerentiam, ipsa significationum species obtineret, & apud nos certiora essent experimenta rerum, quam enigmata figurarum. Illius namque Sacerdotij anterioris habitus, nostrę mentis ornatus est; & Pontificalem gloriam non iam honor comendat vestium, sed splendor animarum. Quia & illa quę tunc carnalibus blandiebantur obtutibus, ea potius quę in ipsis erant intelligenda poscebant.

Precatur deinde, Vt ei famulo suo, quem ad summi Sacerdotij ministerium elegit, eam gratiam largiatur: vt quicquid illa velamina in fulgore auri, in nitore gemmarum, & in multiformi operis varietate significabant, hoc in eius moribus actibusque clarescat. Vt compleat in Sacerdote suo ministerij sui summam, & ornamentis totius glorificationis instructum, celestis unguenti rore sanctificet. Atque ita deinceps se ad sacras confert unctiones. Significat autem ea αὐτοῦ ἁγίου, siue sacra precatio, vt idē inquit Dionysius, Deo charum consecratorem interpretem, esse diuinę creationis siue electionis; qui non suo munere eos qui consecrantur, ad

tur, ad

tur, ad Ecclesiastici ordinis honorem virtutemque efferat; sed diuini numinis instinctu agitur in omnibus consecrationibus que Pontificem attingunt. *Cum autem sanctificatio, ut inquit Magnus Basilius, sine spiritu non sit; cum & cœlestes illæ angelicæ virtutes, quæ natura quidem sanctæ non sunt, sic enim nullam haberent differentiam ab eo spiritu, qui solus natura sanctus dicitur; secundum proportionem tamen suæ dignitatis & excellentiæ, sanctificationis suæ modum et mensuram ab eodem spiritu sancto accipiunt. Hic enim est digitus Dei, per quem omnia solidantur: hæc est superna illa & cœlestis unctio, quæ docet omnia: hic est ignis purissimus, qui mundat, purgat, & sanctificat ea vniuersa, quæ sancta sunt. Proinde diuinus Antistes creatore Spiritu, super eum quem sacrat, inuocato, ad sacras unctiones se confert; ut ostendat, hunc ipsum qui sacratur ministrum, & vicarium illius fore, quem unxit Deus oleo lætitiæ præ consortibus suis.*

De Spiritu S.

Cap: 16.

& Epist: 79.

Luca II.

I. Ioan: 2.

psal: 44.

Vngit autem primum caput eius, cum ea præfatione: Hæc unctio, inquit, Domine copiose

psal. 132.

I ij

in ca

in caput eius influat: hæc in os subiecti decurrat; hoc in totius corporis extrema descēdat; vt tui Spiritus virtus & interiora eius repleat, & exteriora circumtegat. Abundet in eo constantia fidei, puritas dilectionis, securitas pacis: Sint speciosi munere tuo pedes eius, ad Euangelisandum pacem, ad Euangelisandum bona. Da ei Domine ministerium reconciliationis in verbo & in factis, in virtute signorū & prodigiorum: Sit sermo eius & predicatio non in persuasibilibus humanæ sapiētiae verbis, sed in ostensione spiritus & virtutis. Da ei Domine clauēs regni cœlorum, vt vtatur, non vt gloriētur potestate; quā tribuis in ædificationem, non in destructionem. Quodcūq; ligauerit super terram, sit ligatum & in cœlis: & quodcūq; soluerit in terris, sit solutum & in cœlis. Quorum detinuerit peccata, detenta sint: & quorum dimiserit, tu dimittas. Qui maledixerit ei, sit ille maledictus: & qui benedixerit ei, benedictionibus repleatur. Sit fidelis seruus & prudens, quem constituas tu Domine super familiam tuam, vt det illi cibum in tempore opportuno, & exhibeat omnem

homi

hominē perfectum : sit sollicitudine nō piger, Rom : 12.
 sit spiritu feruens : oderit superbiam, humili-
 tatem ac veritatem diligat, neque eam vnquā
 deserat, aut laudibus, aut timore superatus.
 Non ponat lucem tenebras, nec tenebras lu-
 cem : non dicat malum bonum, neque bonum
 malum. Sit sapientibus & insipientibus debi-
 tor, vt fructum de profectu omnium conse-
 quatur. Tribuas illi Domine Cathedram Epi-
 scopalem, ad regendum Ecclesiā tuam & ple-
 bem sibi commissam : sis ei auctoritas, sis ei po-
 testas, sis ei firmitas. Multiplica super eum be-
 nedictionem & gratiam tuam, vt ad exoran-
 dam semper misericordiam tuam, tuo mune-
 re idoneus, & tua gratia possit esse deuotus.

*Ac deinceps interpositis alijs orationibus, ac pu-
 blico Ecclesiæ cantu, ad vñtionem manuum e-
 ius accedit ; quas item cum ea postulatione inun-
 git: Deus & pater Domini nostri Iesu Christi,
 qui te ad Pontificatus sublimari voluit digni-
 tatem, ipse qui per Samuelem Dauid in Regē I. Reg: 26.
 & Prophetam inunxit, te nostro ministerio
 Chrismate & mysticè delibutiōis liquore per-
 fundat, & Spiritualis benedictionis vbertate*

foecundet: vt quicquid benedixeris, benedicatur: & quicquid sanctificaueris, sanctificetur: & consecratarum manuum istarum impositio, cunctis proficiat ad salutem. *Neque verò frustra, aut sine causa tam prolixis, tam frequenter repetitis precibus, hic ipse qui consecratur, Deo omnium bonorum auctori & largitori commendatur:* Plus enim, inquit Chrysostomus, eius modi precibus indiget, quàm cæteri omnes. Nam quanto est cellior dignitas, tantò Sacerdotis maiora sunt pericula. Sufficit enim vel vnum Episcopatus rectè factum authorem suum in cœlum attollere, vnumq; peccatum in ipsum iniicere gehennę profundum. Nam qui in ordine priuato parum religiosus erat, multò profectò magis id patitur, cum Ecclesię gubernacula regenda susceperit: quippe tum & inanis gloria vehementius imminet, & pecunię amor & fastus; cum principatus ipse præstet licentiam offensionis & contumelię, atque maledicta, & alia prorsus innumera. Votis itaq; omnibus optandum, vt qui antea pietate præditus fuerat, talis permaneat suscepto munere administrationis.

Hæc Chrysostomus.

Vngitur

*In primū cap:
ad Titū: sermo: I.*

Vngitur autem futurus Hierarcha primùm in capite, per quod mens eius designatur: quò admoneatur, ut diligat Deum ex toto corde suo, et ex tota anima sua, et ex omnibus viribus suis; & proximum suum, sicut seipsum: quarum rerum omnium, caput fons est & principium. Deinde, ut auctoritas & dignitas eius declaretur, eum scilicet esse caput & Principem Ecclesie suae; Ephe: 5. quomodo vir uxori suae caput dictus est. Honor em̄ et sublimitas Episcopalis, inquit Ambrosius, nullis poterit comparationibus adaequari: si Regum fulgori compares, & Principum Diademati, longè erit inferior, quàm si plumbi metallum ad auri fulgorè compares: quippè cum videas Regum colla & Principum submitti genibus sacerdotum, et exosculatis eorum dexteris, orationibus eorum se commendare et communire, qui item cornu suo Reges et Sacerdotes vngunt. Sed prouidendum est, inquit Ambrosius, ne sit honor sublimis, & vita deformis: ne sit deifica professio, & illicita actio: ne sit religiosus amictus, et irreligiosus prouectus: ne sit gradus excelsus, et deformis excessus: quia sicut nihil esse diximus

Episcopo

De dignitate
Sacerdotali
cap: 2.

Episcopo excellentiùs, sic nihil est miserabiliùs, si de sancta vita Episcopus periclitetur, si Sacerdos in crimine teneatur. Nā quantò gradus altior est, tãtò ruina grauior: honor grãdis, grandiori debet sollicitudine circũuallari. Ideo igitur prerogatiua honoris monstratur, vt merita congrua requirantur.

Vngitur demùm in capite, vt ostendatur esse vicarius Christi; eiusq; dignitatem & auctoritatem gerere, qui est super omnia; & quem constituit Deus caput super omnem Ecclesiam. Ideo Reges non iam in capite, sed in humero unguuntur: Primum, vt is proprius honor sit illius, quẽ Deus constituit excelsum super omnes Reges terræ, & quem oleo leticiæ excellentiùs & augustiùs unxit præ consortibus suis. Deinde vt ostendatur, quòd primò ante omnes Reges & Principes persona capitis Pontificali officio representetur. Vngitur tamen & Rex in humero, vt neq; ipse planè excludatur à representatione eiusdem capitis: Nam & huius Principatus, vt dixit Esaias, fuit super humerum eius: et vt sciat se esse ministrum ad portãdam crucem Iesu Christi: laudem bonorum, vindictam autem malorũ.

Sed non

Ephe: 1.

Psal: 88.

Psal: 44.

Esa: 9.

Rom: 13.

Sed non caput tantum Pontificis ungitur, verum & manus. Primum, propter officium et ministerium eius, ut se sciat dignitatem non propter ocium, sed propter negocium suscipere: ut sciat ex illo se numero operariorum esse debere, qui sustinent pondus diei & aestum. Demum, ut illis manibus adsit virtus Spiritus sancti, eas teneat & dirigat; cum illis laboret & operetur: ut quicquid benedixerit, benedicatur; quicquid sanctificauerit, sanctificetur: Quò certior fiat populus Christianus, dicente Episcopo aut Sacerdote: Ego te baptiso: ego te absoluo: non illum baptizare, nõ illum peccata relaxare, sed vnctionẽ ipsam, sed eum Spiritum, cuius hæc vnctio signum est, omnipotenti virtute et præsidio suo hæc talia efficere. Item, cum accepto pane et calice, in ita consecratis manus, illa verba profert: Hoc est corpus meum: Hic est sanguis meus: non illũ aliquid vi sua efficere, sed Spiritum sanctum descendere, & virtutem altissimi obumbrare: ut qui in utero virginis verum corpus & sanguinem eius admirabili & illi soli cognita virtute effecit, idem sub speciebus panis & vini hoc idem efficiat. Quibus sacris Symbolis et mysterijs cum hæ-

Matth: 20.

Luc: 1.

K

retici

retici careant, mirum esse non debet, si ea quæ in Ecclesia Catholica certissima & facillima esse videntur, ab illis nõ intelliguntur; per exiguam, vel nullam potiùs, his fidem habeant. Neque enim nos hæc humanis viribus aut meritis tribuimus, sed illi Spiritui sancto, de quo David dixit:

Psal: 103.

Emitte Spiritum tuum & creabuntur, & renouabis faciem terræ. Unguntur amplius manus eius qui consecratur, vt operetur bonum: ad

Gal: 6.

omnes quidem, sed maximè ad domesticos fidei:

Prouerb: 31.

vt manus suas mittat ad fortia; vt panem ociosus

Cantic: 5.

non comedat; vt manus eius distillent myrrham;

Luc: 12:

vt sit beatus seruus ille, quem cum venerit dominus, inuenerit vigilantem & operantem.

Ungitur autem sancto Chrismate, quod ex oleo & balsamo confici & temperari solet; vt per oleum quidem, nitor & puritas conscientie de-

Luc: 6.

notetur. Bonus enim homo, ex bono thesauro profert bona: & malus homo, de thesauro

Matth: 7.

malo profert mala. Nec colligunt de spinis vvas, aut de tribulis ficus. Nõ potest arbor bona malos fructus facere, & arbor mala bonos

2. Cor: 1.

fructus facere. Gloria nostra, inquit Paulus, hæc est, conscientia nostra: sed non gloria tan-

tum,

tum, verum etiam omnium laborum suaue condimentum; sed omnium rerum aduersarum tutissimus portus; sed contra omnes visibiles ac inuisibiles hostes munitissimum praesidium, omnisque libertatis doctrinae amplissimus campus: sine qua qui docet, illud Dauidicum, quod aliquando magnum illum Origenem perterruebat, expauescat: Quare tu enarras iustitias meas, & assumis testamentum meum per os tuum? tu autem homo peccator es. Cum videbas furem, currebas cum eo; & cum adulteris ponebas portionem tuam. Existimabas improbe, quod ero tui similis? arguam te, & statuem contra faciem tuam. Intelligite haec qui obliuiscimini Deum, ne quando rapiat & non sit qui eripiat.

Balsamo autem designatur odor bonae famae:

Eum enim qui Sacerdotio fungitur, *inquit Chrysostomus*, odorem spirare optimum conuenit. *In 2. Capite Epistole ad Timoth.*
Ut sit pastor sine crimine; ut habeat testimonium etiam ab his qui foris sunt; ut item luceat lux eius; quo videtes homines bona opera eius, glorificent Patrem qui in caelis est; ut innocentia sua obstruat ora maleuolorum: Sine qua eximia fama qui docet, eum altera quidem manu tra-

K ij here,

- here, altera repellere dicebat magnus NAZI-
 1. Tess: 5. anzentus. *Ab omni specie mala, inquit Paulus, abstineté vos; non à re tantum, sed specie etiam.*
- Libr: 4. de Non sit in conscientia, *inquit Bernardus, nu-*
 cōsideratione. *tans infirmitas modicę fidei; non sit in fama*
næuus malę speciei; vt sic duplicibus, interna
scilicet maturitate & externa specie, vestiamur. *Ut illud confidenter, ille qui forma est gre-*
 Eccle: 24. *gis, dicere possit: Sicut Balsamum aromatizans*
 2. Cor: 2. *odorem dedi. Et illud Pauli: Christi bonus*
 Gen: 27. *odor sumus in omni loco. vt sit flagrans & su-*
avis odor primogeniti Esau. Et hoc est, quod
 Exod: 28. *sibi voluerunt tintinabula illa suspensa ex vesti-*
mento Aaronis sacerdotis, de quibus præcepit
Dominus: Audiantur sonitus, quando ingred-
ditur, vel egreditur, Sacerdos Sanctuarium in
conspectu Domini, & non moriatur. Non
alius certè sonitus, quàm excellentis laudis et glo-
 Leuit: 21. *rię, ac omnium virtutum celebris prædicatio-*
nis. Et ideo, & lege ipsa Dei cautum fuit, vt is
qui in Sacerdotum numero censeretur debebat, omni
vicio, siue corporis, siue animi, careret; neue
quid infamię in tota illius vita hæreret. Et à
sacris Canonibus piè statuitur, vt is qui ministe-
 rio Al-

rio Altaris addicitur, non modò omni culpa & scelere careat, sed etiam ab omni suspitione, aut opinione sceleris, sit alienissimus. Teneatur, inquit sanctus LEO, subscriptio Clericorum, honoratorū testimonium, ordinis consensus & plebis: qui præfutura est omnibus, ab omnibus eligatur. Ad cuius consecrationem nullus ambitus trahat, nulla seditio impellat, nulla iniquitas incitet, sed in medium constituta meritorum sanctitate, vt cunctis ille præponatur, quem sibi cuncti cupiunt præsidere. Populus enim Episcopum non optatum aut contemnit, aut odit. Sic igitur sanctissima Pontificalis vnctio perficitur. In qua illud monet vetustissimus Canon, vt ea vnctione vngatur Episcopus, non tam in corpore quàm in corde: vt & interiùs sit nitor conscientie, quò ad Deum; & exteriùs odor bonæ famæ, quò ad proximum. Neque verò nunc primùm ea vnctionis ratio est inuenta, sed iam ab antiquissimis primitiue Ecclesie temporibus est vsu & consuetudine cõprobata. Quod vel ex Gregorio Nazianzeno constat; cuius illa sunt, quibus parentem suum In Apol: post-
ea quã ex fuga reddisset. alloquitur, verba: Idcirco me, inquit, Pontificem

Epist: 89. &
103.

K iij

cem

cem unguis : ac pedere cingis , capitiq; cidarim
 imponis , atq; holocausti spiritualis Altari ad-
 moues , & sanctificationis vitulum mactas , ma-
 nusq; spiritui consecras , & sancta sanctorum
 spectatum introducis ; veriq; illius taberna-
 culi , quod non homo , sed Dominus constru-
 xit , ministrum facis : dignumne vero , & vo-
 bis qui ungitis , et eo propter quem peragitur ,
 & in quem tendit hæc unctio . perspectum hoc
 habet Pater veri illius ac germani CHRisti ,
 quem exultationis oleo præ consortibus suis
 perfudit , cum humanitatem diuinitate peruni-
 xit , vt faceret vtraque vnum . *Et alio loco :*
Spiritu , inquit , res nostras moderante , cui nos
iplos dedimus , & caput nostre initiationis , o-
leo delibutum à Patre omnipotente , & Filio
vnigenito , & Spiritu sancto ac Deo .

Psal : 44 .

Ephe : 2 .

In oratione ad
patrē , cum ei
curam Eccle-
sie cōmississet .

Et hætenus quidem peracta est Consecratio ,
confectum Sacramentum . Iamq; ille qui conse-
cratur , non ampliùs Electus , sed Consecratus ap-
pellatur . Quo in loco modicum insistamus . San-
cti estote Patres mei , quoniam Dominus vester
sanctus est ; quoniam impositio manuum quæ fa-
cta est super capita vestra , sancta fuit ; quoniam
unctio

vñctio qua vñcti estis, sancta est; quoniam verba,
 signa, & operationes consecrationis vestræ, non
 sancta modò sunt, sed sanctissima etiam. Sancti
 igitur estote & vos, dateq; omnem operam, ne
 sancta impurè, sublimia demissè, honore digna tur
 piter; & vt vno verbo complectar, Spiritualia
 terrenè celebretis: ne hæc ipsa membra vestra,
 organa diuina, instrumenta ratione prædita; in-
 strumenta quæ à præclaro artifice Spiritu sancto
 concinnantur atque pulsantur, ambitionis, cupi-
 ditatis, libidinis, ac turpitudinis arma efficiatis;
 ne templum Dei, tam sanctè consecratum, polu-
 atis, ac contaminetis; ne parietes dealbati sitis, Actu: 23.
 & dicamini; ne similes efficiamini sepulchris de- Matth: 23.
 albatis, quod quondam Phariseis obiecit Chri-
 stus Dominus, quæ à foris patent hominibus spe-
 ciosa, intus verò plena sunt ossibus mortuorum &
 spurcicia; ne omnia quidem sancta habeatis, ipse
 autem prophani sitis. Audite quid dicat Domi-
 nus: Loquere ad Aaron; Homo de semine tuo Leuit: 27.
 per familias, qui habuerit maculam, non of- Parte prima
 ferat panes Domino Deo suo, nec accedat ad pastoralis ca-
 ministerium eius. Si enim homo apud ho- pit: II.
 minem, inquit Gregorius, de quo minimè præ-
 sumit

- fumit fieri intercessor, erubescit, qua mente apud Deum intercessionis locum pro populo arripit, qui familiarem se eius gratiæ per vite merita nescit? aut ab illo quomodo alijs veniã postulet, qui vtrum sit sibi placatus, ignorat? Qua in re est formidandum, ne qui placare iram posse creditur, hanc ipse ex proprio reatu mereatur. *Mundamini igitur qui fertis vasa Domini. Quia necesse est vt mundas habere studeat manus, qui diluere aliorum sordes curat; ne tactu quæq; deterius inquinet, si sordida in se mens lutum tenet. Et ideo in Sacerdotali habitu, ante omnia aurum fulget. Quid autem auro, quod cæteris metallis purius et preciosius est, designatur, nisi perfectio sanctitatis?*
- Thren: 4. Aurum igitur obscuratur optimum, cum terrenis actibus sanctitas vitæ polluitur. Moneat vos*
- Exod: 19. illud, quod ad montem fumantem, neq; ex populo quisquam, neque ex senioribus & Sacerdotibus populi, sed neq; Aaron atque filij eius, quamuis summa cura & diligentia purgati accesserunt,*
- Leuit. 10. sed solus Moyses. Moneat exemplum Nadab & Abiud, quod nouo duntaxat igne thura adoleuissent, nouo quoque igne absumpti sunt; atque*
- codem*

eodem tempore, & loco, quo nefario crimine se
 deuinxerunt, perierunt: ac ne patrē quidem Aa-
 ronem primum apud Deum, secundum Moysen,
 tenentem locum, ipsos à periculo vindicare potu-
 isse. Tum etiam id, quod Heli Sacerdoti, ipsi qui-
 dem viro bono, nimis tamen filijs indulgenti, ac-
 cidit. Moneat etiam funestus casus Ozæ, Ar-
 cam cadentem non expiatis manibus fulcire vo-
 lentis. Sancti ergo estote, quoniam dux vester,
 & caput vestrum sanctum est: quoniam manibus
 carneis, diuina & cœlestia tractatis: quoniam
 omnis integritatis & innocentiae, estis duces &
 magistri. Sanctitatis autem vestrae, illam men-
 suram, illum modum, ponit sanctus Chrysostomus:
 Quanta, inquit ille, inter sese differentia ho-
 mines rationis vsum habentes, & bruta ratio-
 ne carentia dissident; tantum sanè discrimen
 inter eum qui pascit, atque eos qui pascuntur,
 esse velim, vt ne maius etiam exigam: siquis
 dem in multo etiam, maioribus rebus pericu-
 lum ipsum versatur. Etenim Sacerdotium ip-
 sum in terra quidem peragitur, sed in rerum
 cœlestium classem ordinemq; referendū est.
 Atque id perquam merito: quippè non mor-

1. Reg: 4.

2. Reg: 6.

Chrysof: lib:
2. de Sacer-
dotio.Ibidem Lib: 3.
de Sacerdotio

L

talis

talis quisquam, non Angelus, non Archangelus, non alia quæuis creata potentia, sed ipse Paracletus ordinem huiusmodi disposuit: qui mortalibus hominibus etiam nū in carne manentibus autor fuit, vt angelorum ministeriū animo conciperent. Idcirco necesse est Sacerdotem sic esse purum, vt si in ipsis cœlis collocatus, inter cœlestes illas virtutes medius staret, eiusq; animum solaribus radijs puriorem esse oportet; vt ne quando Spiritus sanctus desolatum illum relinquat, vt dicere possit: *Viuo equidem non amplius ego, viuit autem in me Christus.* Eum enim qui pro ciuitate tota, quid dico ciuitate? imò verò pro vniuerso terrarū orbe legatus intercedit, deprecatorq; est apud Deum; vt hominum omnium, non viuentium modo, sed etiam mortuorum, peccatis propitius fiat, qualem quæso esse oportet? Quum autem ille & Spiritum sanctum inuocauerit, sacrificiumq; illud horrore ac reuerentia plenissimum perfecerit, communi omnium Domino manibus assidue pertractato: quæro ex te, quoto illum in ordine collocabimus? quantam autem ab eo integritatem exigemus?

Lib: 6. de Sacerdotio.

Galat: 2.

Sacrificium horrore ac reuerentia plenissimum.

gemus?

gemus? quantā religionem? Considera enim
 quales manus illas administrantes esse oportet:
 qualem linguam, quę verba illa effundat:
 qua denique re non puriorem sanctiorē
 remū esse conueniat animam, quę tantum illū
 lum, tamq̄ dignum Spiritum receperit. Per id
 tempus & Angeli Sacerdoti assident, & cœlestium
 potestatum vniuersus ordo clamores excitat;
 et locus Altari vicinus in illius honorem
 qui immolatur, angelorum choris plenus est:
 Luminis instar, vniuersum orbē illustrantis.
*Et hæc quidem Chrysostomus. Nos autem ea
 quę sequuntur, oratione prosequamur.*

*Angeli Sa-
 cerdoti assi-
 dent.*

Confecto Sacramēto, confert se diuinus Hie-
 rarcha ad Spiritualem Oeconomiam, sanctęq̄
 prolis gubernationem. Armat igitur primū &
 instruit nouum sponsum, dat regendę & guber-
 nandę familię instrumenta ac gubernacula. Et
 cum omne regimen omnisq̄ administratio, autho-
 ritate & amore cōtineatur: Oderunt enim pec-
 care mali, formidine pœnę: Oderunt peccare
 boni, virtutis amore, tradit in primis in manus

L ij

noui

*noui Antistitis consecratum Baculum; auctori-
 tatis scilicet et disciplinae insigne, sustentaculum
 imbecillitatis humanæ; vt sit in coërcendis vitijs
 piè seuerus, iudicium sine ira tenens, lenis in fo-
 uendis virtutibus, audientium animos demulcens,
 in tranquillitate seueritatis censuram non dese-
 rens; vt reuocet errantes, regat iustos, pungat et
 stimulet ignauos et inertes, repellat nocentes: ac,
 iuxta Ezechielem, attrahat vagū, sustentet lan-
 guidum, stimulet pigrum; portet in humeris suis,
 exemplo Principis pastorum, ægrum & debile.*

*Lib: 3. de Cō-
 sideratione.* Vt increduli, inquit Bernardus, conuertantur
 ad fidem, conuersi non auertantur, auersi re-
 uertantur, peruersi ordinentur ad rectitudi-
 nem, subuersi ad veritatem reuocentur, sub-
 uersores conuincantur; vt vel emendentur
 ipsi, si fieri potest; vel si non, perdant aucto-
 ritatem facultatemq; alios subuertendi.

*Excusserunt hoc insigne potestatis & authorita-
 tis, disciplinae item de manibus Pontificum, hu-
 ius sæculi hæretici, et ideo in omni rerum con-
 fusione & perturbatione versantur. Non potest
 enim Deo esse contrariū quid, et sibi met cohe-
 rere, aut secum cōsentire: dicebat Bernardus.*

Nec

Nec possunt verè dicere; Virga tua, & baculus Psal: 22.
tuus, ipsa me consolata sunt. Ideo ne filij qui-
dem, quia extra disciplinam sunt: qua sublata et Hebr: 12.
extincta, omnem ordinem auferri, omnem recti
& honesti differentiam extinguere oportet. Impu-
nitatis enim, inquit idem Bernardus, incuriæ so- Lib: 3. de Cõ-
boles, insolentiæ mater, radix impudentiæ, sideratione.
transgressionis nutrix, matris noxiæ libertatis
peissima soboles hæc. Sed nunquam excussif-
sent, si Pontifices rem magis, quàm insignia rei,
complecti voluissent; & si pro religione potius
contra impietatem, pro fide contra perfidiam, pro
veritate contra mendacium, pro virtute contra
scelus; pro iustitia contra iniustitiam, pro pudore
contra flagitium & impudentiam, quàm pro suis
commodis ac honoribus, ea potestate et auctori-
te quæ illis à Deo tradita est, uti voluissent.
Verùm cum hæ nuptiæ, hocq; regimen, non tam
timoris, quàm amoris sit; non tam seueritatis,
quàm charitatis: Nam & CHRISTUS Dominus Ephes: 5.
dilexit Ecclesiam, & tradidit semetipsum pro
ea, ut illam sanctificaret, mundans eam laua-
cro aquæ in verbo vitæ; ut exhiberet ipse sibi
gloriosam Ecclesiam, non habentem maculã,

aut rugam, aut aliquid huiuscemodi, sed vt sit sancta & immaculata. *Et eum quem vicarium loco sui relicturus erat, priusquam illi despondisset, ter interrogauit, num se diligeret, & propter se sponsam suam. Quod cum ille summa asseueratione ter professus fuisset, tum demum illud audiuit: Pasce oues meas, pasce agnos meos.*

Ioan: vlt. Sanè qui dicit, Amice ascende superius, ait *BERNARDUS*, amicum fore fedit. Si minus inueniat, non expedit quidem. Qui eleuauit, & deicere potest. Sera querela, quoniam eleuās allisisti me. *Eius igitur amoris & charitatis symbolum, sacer Consecrator nouo sponso tribuit, consecratum ANNVLVM: eum monens, vt accipiat Annulum, fidei scilicet et amoris signaculum, quatenus sponsam Dei, Sanctam videlicet Ecclesiam, intemerata fide ornatus, illibatam custodiat. In quo amore & dilectione si pastores persisterent, Super muros Hierusalem, vt inquit Esaias, starent custodes, tota die ac tota nocte non tacentes. Habitaret enim iuuenis cum virgine: et gauderet sponsus super sponsam, & gauderet super illos Deus eorum. Dura enim vt mors est dilectio, & tanquam infernus*

Lib: 2. de Cōsideratione.

Luce 14.

Psal: 101.

Esaiæ 62.

Cant: 8.

amula-

æmulatio. Cupiditas et amor, dulces sunt tyrāni.
 Videmus bubulcum, *inquit Nazianzenus,* ob vitulum vnum ab armento aberrantē, vel
 pastorem ob pecudem decadis grege desideratam, vel auem ob nidulū quem ad breue tempus reliquit, vsque adeo discrutari solere; vt & illi arreptis fistulis, in speculam quandam euecti, calamos omnes mœrore impleant, atq; palantia animalia quasi ratione prædita euocent; ac si paruerint, maiorem ex illis, quàm ex reliquis simul omnibus, delectationem percipiant: hæc autem stridens ad nidum conuolet, pullisq; stridentibus aduoluatur, eosque pennis foueat: quo tandem chariores esse par est apud bonum egregiumq; pastorem oues rationis participes, & pro quarum salute non nihil periculi adiit: quandoquidem hoc quoq; acriores animi flammæ excitat. *Qui amor cum in pastoribus nostri sæculi non sit, ideò non gaudet sponsus super sponsam suam; ideò aliena sequitur; ideò vbiuis potius libentiùs agit, quàm in ouilibus suis: Ideò alij priùs ex hac vita decedunt, quàm Cathedras suas reuiserunt: ideò in Geographicis tabulis necesse habent situs & lo-*

*In Oratione
 posteaquam
 rure in urbē
 rediisset.*

cum

Epistola 92. cum *Episcopatum suorum quærere. Quid capiet piscator ille, qui procul à littore abest? sit peritissimus, sit solertissimus licet, pastor item ille, quid proficiet, qui stabulum ingreditur nunquã?* Quis inter fluctus, inquit *LEO*, nauem diriget, si gubernator abscedat? quis ab infidijs oues custodiet, si pastoris cura non vigilet? quis denique latronibus obsistet, & furibus, si speculatorem in prospectu explorationis locatum, ab intentione sollicitudinis amor quietis abducatur? *Et tamen grauitè ferimus, quòd in eum locum deducta sit res Ecclesiastica: Nemo nos plus læsit quàm nos ipsi, sed et hucusq; lædimus. Vnde autè hæc tam supina negligentia? nisi inde, quòd Christum Iesum non amamus; quòd salutis nostræ nullam, vel perexiguam rationem habemus; quòd Academicas quasdam quæstiones sequamur. Negligèter pascens toties commendatum Dominicum gregem, inquit magnus Leo, conuincitur summum non amare pastorem.*

Pastor consecratur, ergo pascua illi traduntur. Accipit Consecrator Euangeliorum librum, eumq; nouo Præsuli tradit: Accipe, inquit, Euange

Euangeliū, & vade prædica populo tibi commisso. Potens est enim Deus tibi augere gratiam suam. *Ac si diceret: Ne putes in Paulo & Petro, Tito & Timotheo, Chrysoſtomo & Augustino, munus & functionem Apostolicam deſiſſe: ne putes cœleſtem illam benedictionem et auxilium æterni Patris ſublaturum eſſe; quo illi ſubnixi, profecti annunciauerunt Euangelium vniuerſo mundo: potens eſt Deus etiam tibi dare gratiam ſuam, ac per te ſimilia operari.* Etſi enim illi plus omnibus, inquit *BERNARDUS*, laborarunt, non tamen totum elaborauerunt, & tibi adhuc locus relictus eſt. *Neque te illud tantoperè terreat, quòd ſublimibus humanæ ſapientiæ verbis careas, quòd ſeriùs ad ſacrarum literarum lectionem acceſſiſti, quòd nunquam Cathedram Doctoris conſcenderis. Aude, et fac aliquid. Potens eſt enim Deus tibi augere gratiam ſuam. Nihil agentem, impoſſibile eſt benè operari. Meliùs ſerò, quàm nunquã: Nam & vndecimæ horæ operarij, diurnum acceperunt denarium. Petro nihil indoctiùs, Paulo nihil imperitiùs, inquit *CHRYSOSTOMUS*. Et hoc illi profitebantur, nec eos hoc fateri pudebat. Etſi*

Lib: 2. de Cõ-
ſideratione.

Matth: 20.

In Proœmio
Epiſtole ad
Roman.

M   impe

2. Cor: II.

imperitus sum, *inquit Paulus*, sermone, non tamen scientia: Sed tamen hic imperitus, & ille indoctus, sexcentos Philosophos superaverunt; sexcētis Rhetoribus os obturaverunt; suo ipsorum studio, propensaq; voluntate, & Dei gratia, omnia peragentes. *Iniquè certè et calumniosè hæretici, vt in cæteris omnibus, ita et in hac parte conuiciantiū, verbi Dei in Ecclesia Catholica nullam rationem haberi, sacram Scripturã supprimi; aliunde potiùs, quàm ex scripturis diuinitùs traditis, dogmata populo Christiano proponi; humanas traditiones, pro diuinis præceptis et mandatis obtrudi: quæ illorum oratio, quàm vana, quàm cum euidenti calumnia coniuncta sit, hæc ipsa traditio libri Euangeliorum; hæc noui Pastoris compellatio, quæ quasi summã Pontificalis muneris continet, abundè docet. In qua Codicis traditione, tria nobis præcipuè sunt obseruanda. Primum illud, quòd non ipse sibi, is qui populo Dei præficitur, codicè sumit: hoc enim hæreticorum proprium & peculiare semper fuit; sed à sede Christi, sed ex manu diuini Hierarchæ accipit. Nam neque Moyses quidem sibiipsi tabulas, in quibus Lex Dei continebatur,*

nebatur, sumpsit, sed de manu Dei acceptas populo tradidit. Et Paulus, id quod à Domino accepit, se tradidisse docet. Et Timotheum monet idem Paulus, ut id custodiat, non quod sibi privata auctoritate sumpsit, sed quod apud eum depositum est. Secundum verò illud animaduertendum erit, tradi illi Codicem Euangeliorum: non vnum aliquod Euangelium, non partem aliquam Euangelij: Nam hoc item hæreticorum proprium est, ut partem quidem vnam sacræ scripturæ tueantur, reliquas autem vel negligant, vel tanquam Apocryphas & profanas penitus reijciant. Huic autem nostro totum traditur Euangelium; ut ita eius vnam partem tueatur, ita interpretetur, ne reliquarum sensum & veritatem peruertat: ita vni parti innitatur, ut reliquarum conseruet sanctitatem. Tertium demùm illud, quòd quæ Ecclesia illi tradit Euangelium, eadem & sensum ac interpretationem eius Euangelij eū docet; ne ipse novos sensus quærat, ne sua figmēta pro Catholica doctrina obtrudat; ut Spiritus Dei, non humani sensus, sequatur doctrinā. Prophetia enim, atque vniuersa scriptura, inquit sanctus Petrus, priuatę interpretationis

I. Cor: II.

I. Tim: 6.

2. Pet: I.

M ij

non

non est. Ut enim illud *Euangeliū* adfert, quod omnium temporum atque locorum est, ita et eam interpretationem sequi debet; si verus, si solidus, si Catholicus Doctor esse, & haberi vult; quæ omnium ætatum & temporum, omnium item gentium & nationum, iudicio & auctoritate sit comprobata. Hæc; illa est vera, inter Catholicum & hæreticum Doctorem atque Magistrū differentia; quod vterque sacræ scripturæ testimonijs vtitur, vterque *Euangelium* laudat, vterque pro hoc vitam sanguinemq; si ita opus sit, se profunderè paratum esse dicit. Hic tamen hoc *Euangeliū*, eiusq; ministerium, priuata sibi sumit auctoritate: ille à potestate ordinaria accepit: hic partem aliquam tuetur, ille totum simul corpus defendit: hic suos proprios, ille *Ecclesiasticos* astringit sensus. Et ideò *Catholici Magistri doctrina*, ad Deū reuelantem, & Spiritum sanctum interpretantem, enarrantemq; ac suggerentem refertur. *Hæreticus* diuina quidem verba adfert, sed suum sensum. Et verbis quidem diuinis summa & prima fides habenda est, sed illis tamē, quæ procedunt de ore Dei, & quæ os Domini locutum est. Quod autem hoc ipsum os diuinum sit,

sit, in Symbolo profiteamur omnes: sed & ipsi profiteantur nobiscum, si modo se intelligere & exaudire velint; etsi non pertinacia & malicia nonnunquam vincantur. Qui locutus est, inquit, per Prophetas. Et Vnam, Sanctam, Catholicam, et Apostolicam Ecclesiam. *Ecclesie Dei promissus est Spiritus sanctus; vnus igitur sibi non sumat, quod omnium est. Et idcirco hæreses semper vno pede claudicant: Catholica fides, vtriusque pedis stabili firmatur gressu. Catholica fides, æternam & increatam veritatem sequitur, quæ omnium est; hæresis secundum Deum, vel vna cum Deo, suos sensus & iudicia, duo insidiosissima idola colunt & adorant. Et proinde palpant tenebras Egyptij. Cum de populo Dei Scriptura Exodi 10. dicit: Vbicunque Israël erat, ibi lux erat. Sed quæ tandem causa eius, de qua supra dictum est, calumnie? Non alia certè quàm illa, de qua quondam quæstus est IERemias: Sed & lamie Thren: 4. nudauerunt mammæ, lactauerunt catulos suos, filia populi mei, crudelis tanquam struthio in desertis. Lamie, inquit, monstra fœdissima ac crudelissima, tantum humanitatis, tantum charitatis habent, vt eos catulos, qui ex eis pro-*

M ij geniti

geniti sunt, lactent; ut his, quos illis Deus & natura commendauit, nudent vbera sua. Filia autem populi mei, Sacerdotes & Pontifices, ex quorum ore fontes doctrinae irrigandis populis profluere debebant, struthionis instar sunt crudeles; quem nulla pietas, nulla suorum mouet charitas. Sic nostris infelicissimis temporibus. Lamiæ quidem hæreticorum humanam faciem habentes, sed beluina per impietatem corda gerentes, nudauerunt mammæ, lactauerunt varijs erroribus catulos suos. Pastores autem, atq; Doctores Ecclesiæ, crudeles tanquam struthio, quibus nullum vilius videtur officij genus, hoc ipso verbi diuini prædicationis munere; & quod omnem excedit inhumanitatem, non solum ipsi non lactant catulos suos, sed nec nutrices quidem ipsas, id est Parochos, ac reliquos inferiores Ecclesiæ ministros, hoc officij genere seriò perfungi patiuntur; dum vel eos huic muneri præficiunt, qui ipsi rationem vitæ suæ ignorant, vel alijs negocijs longè diuersis et pugnantibus impediunt. Atqui PAULUS necessitatem euangelisandi sibi incumbere clamat: *Væ enim, inquit, mihi, si non euangelisauero. Etsi purpuratus, etsi deauratus*

I. Cor: 9.

auratus incedis, *inquit Bernardus*, non est tatar *Lib: 4. de Cō-*
 men quod horreas operam curamq; pastorat *sideratione.*
 lem, Pastoris hæres; non est quod erubescas
 Euangelium. Pastorem te populo huic aut ne
 ga, aut exhibe. Quis mihi det, antequam mor *Epist: 237.*
 riar, videre Ecclesiam Dei, sicut in diebus an
 tiquis, quando Apostoli laxabant retia in ca *Luce 5.*
 pturam: non in capturam auri & argenti, sed
 in capturam animarum. Quam cupio vos,
Episcopos compellat, eorū hæreditare vocem,
 quorum adepti estis sedem. Venerunt filij vs
 que ad partum, *ait Propheta*, & vires non ha *4. Reg: 19.*
 bet parturiens. *Verum & hæc quidem ha-*
ctenus.

Accepto demum novus Pontifex à suo Con-
secratore, ac reliquis assistentibus, osculo pacis,
de quo paulò post nobis dicendum erit; recedit ab
Altari, ac deinceps eo tempore, quo populus Chri-
stianus dona & munera ad altare Dei, more ve-
teri, eorq; laudatissimo, adferre solet: ipse quoque
suo Consecratori, tanquam spiritali patri, mu-
nera offert. Sunt autem ea ex antiquissima Mel-
chiadis Pontificis institutione, panis & vinum;
quibus duæ anteferuntur faces. Offert panem et
vinum;

Psal: 109. vinum; vel vt ostendat se in eius Sacerdotis functionem & munus succedere, cui sine omni in futurum pœnitentia iurauit Dominus, eum esse Sacerdotem secundum ordinem Melchisedech: vel, vt quidem ego iudico, ad designandam paupertatem Episcoporum primitiue illius Ecclesiæ; in qua summæ opes, summæ diuitiæ, panis & vinum fuerunt. Dantur autem hæc munera clara luce, et amplius duabus facibus accensis, ne quid inter hæc leuia munera speciosius colore, pondere preciosius (scitis quid intelligam) subrepat ac subiiciatur. Male enim agitur, cum ea quæ virtuti et pietati debentur, a sino onusto auro conferuntur.

Reg: 19. Assumitur demum sacer Antistes à suis collegis, in communionem & participationem orationis, ac mysticæ mensæ. Ac vt quondam Elias quadraginta dierum & noctium ad montem vsque Oreb Dei visionis, iter emensurus, cœlitus delato communitur viatico: Sic iste contra omnia prolixi & difficillimi itineris pericula, cōtra omnes visibilia, & qui videri non possunt, inimicorum insidias, contra principes & potestates tenebrarum mundi huius, confirmatur & roboratur

Ephes: 6.

boratur pane illo, qui de cælo descendit: quem Ioan: 6. qui digne manducat, non moritur, sed habet vitam æternam. Super quem panem, iuxta Esa- Esaiæ II. iam, requieuit Spiritus Domini, spiritus sapientiæ & intellectus, spiritus consilij & fortitudinis, spiritus scientiæ & pietatis: & repleuit eum spiritus timoris Domini. Quorum donorum participes efficiuntur omnes illi, qui digne & religiosè tanto reficiuntur viatico.

Cælesti mysterio refectus, armatur demùm ille, cui cum Aspide & Basilisco, cum rugiente Psal: 90. Leone & Dracone, congregiendum est; cui cum I. Pet: 5. portis ipsis inferi pugna instat; cui omnium ne- Matth: 16. cesse est ferre tentationes. Necubi nudo quis aut neglecto loco deprehenso, letale vulnus adferat. Nam etsi ego latens in cauerna, dicit Bernardus, & quasi sub modio non quidem lucēs, sed fumigans, ventorum tamen impetus nec sic quidem declinare sufficio; quid positus supra montem, positus supra candelabrum patietur? Imponitur igitur capiti eius sacra Cydaris, bicornisq; galea, cum Patris omnipotentis inuocatione; cuius præclara est bonitas, & virtus immensa, totiusq; decoris ornamentum.

N

Imponit

Imponimus, *inquit diuinus Hierarcha*, capiti huius Antistitis & agonistę tui, galeam munitionis & salutis; quatenus decorata facie, & armato capite, non generis & profapie vetustate, non stipatorum vi & armata manu, non magnis necessitatibus & clientelis, sed cornibus vtriusq; testamenti terribilis appareat aduersarijs veritatis: & te ei largiente gratiam, impugnator eorũ robustus existat. Qui Moyse si famuli tui faciem, ex tui sermonis consortio decoratam, lucidissimis claritatis ac veritatis cornibus insignisti, & capiti Aaron Pontificis tui Tyaram imponi iussisti. *Tali armatura instruebantur primi religionis nostrę duces & Antistites; hisq; deuicerunt regna, obturauerunt ora leonum, extinxerunt impetum ignis, effugauerunt aciem gladij, conualuerunt de infirmitate, fortes facti sunt in bello, castra verterrunt exterorum. His cornibus armatus P Etrus Neroni, Liberius Constantio, Ambrosius Theodosio, Basilius Valentino, Chrysostomus Arcadio, Leo Gensericō atq; Attilę, noster S T A N I S L A V S B O L E S L A O, aliq; alijs quàm plurimi restiterunt, terribilesq; apparuerunt. His cornibus*

Exodi 34.

Exodi 28.

Hebr: II.

nibus Ariana, Macedoniana, Nestoriana, Dioscori, Eutichetis, ac reliquorum monstrorum dissipata est impietas; his omnis hæreticorum prauitas cessit. Vobis amplissimi Patres, nimis hæc cornua obtusa & attrita reddita sunt. Quietem & tranquillitatem nostram curamus; cælum ruiturum existimamus, si quid liberiùs pro Ecclesia Dei dixerimus aut fecerimus. Nimis timidi sumus, nimis ocio & desidia torpemus. Et eo quidem tempore, inquit Chrysostomus, quo aura serena est & lucida, quo pascua libera & quieta, quo nulli luporum impetus & insidie greges vexant; licet fortassè Pastori se prouoluere sub patulæ arboris umbra, fistula dulce canere: At vbi imbres & tempestates insurgunt, vbi oues dissipantur, vbi lupus ad præsepia adest; tum pastor umbram deserat oportet, tum pro tripudio & choro cursum, pro fistula & tibia fundam & baculum arripiat, oportet. Et fuit quidem quoddam tempus, cum magna erat Ecclesiæ Dei pax, magna quies, rerumq; omnium secundissimus afflatus; tum fortassè licuit multis ociosos esse, suisq; voluptatibus & quiete perfrui, suis lucris & commodis incubare: Nunc tempestas

N. ij adest,

adest, summosq; feriunt fulmina montes: nunc presentia naufragia vbique ante oculos versantur nostros; nunc dura bella & conflictus imminet; nunc alia est ratio omnium rerum. Executiendus est iste sopor; voluptates reijciendæ; ad arma, ad gubernacula vobis recurrendum, priusquam extremum naufragium vos, gregesq; vestras absorbet. Virtus enim in pace acquiritur, in pressura probatur, in victoria coronatur.

Neque illorum temporum exemplis abutendum, neque illi homines nimis molles & delicati imitandi, quod plerique vestrum faciunt: sed illi potius primi fortissimi ac insuperabiles viri, Patres & fundatores vestri, qui omnia humana & diuina excellenti animi virtute superarunt; qui nulla humana voluptate & recreatione vsi sunt; qui omnia mundi huius sicut stercora existimarunt, vt Christum lucrifacerent; qui solas has voluptates atque delicias censebant, nempe à voluptatibus & delicijs abhorrere: Quorum vita fuit, vt Paulus docet, in multa patientia, in tribulationibus, in necessitatibus, in angustijs, in plagis, in carceribus, in labore & ærumna, in vigilijs multis, in fame & siti, in ieiunijs multis, in frigore

Philip: 3.

2. Cor: 6. & II.

gore

gore & nuditate ; in itineribus sæpè ; periculis fluminum, periculis latronum, periculis ex genere , periculis ex gentibus , periculis in ciuitate, periculis in solitudine, periculis in mari, periculis in falsis fratribus. Per gloriam & ignobilitatem, per infamiam & bonam famã. Ut seductores, & veraces : quasi purgamenta mundi huius existimati, ludibria & verbera experti : lapidati sunt, secti sunt, tentati sunt, in occisione gladij mortui sunt. Circuierunt in melotis, in pellibus caprinis ; egentes, angustati, afflicti ; in solitudinibus errantes, in montibus, & speluncis, & cauernis terre; quibus dignus non erat mundus. Tradiderunt corpora sua ad supplicia, & lauerunt stolas suas in sanguine agni, & ideò receperunt palmas; & ideò sempiterno cœlo cum duce et imperatore suo Christo fruuntur : & ideò nomina eorum scripta sunt in libro vitæ : et ideò memoria eorum ex ore hominum non peribit in sempiternum. Hi vobis potiùs tali tempore, his periculis imitandi sunt, et moribus exprimendi, quàm dissoluti & enervati illi : qui et ipsi, si vigilantiores atque diligentiores suis temporibus esse voluissent, & Ecclesiæ

Hebr: 11.

Apoca: 22.

Apoc: 20.

M ij Dei

Dei melius consulissent, & officio suo conuenientius functi fuissent, & vobis pinguiorem ac vberiore hereditatem domini reliquissent; sed et exemplum sanctius, nomenq; illustrius. Nam honores isti vestri atque summæ dignitates, mediæ quædam res natura sua sunt. Si enim præstanti virtute & vitæ innocentia quærentur, si maximis vigilijs & laboribus sustententur, si incredibili fructu & utilitate eorum quibus præsis obsignantur, res quædam magnificæ & illustres putandæ sunt; & quæ plurimum decus atq; commendationem illis, in quos conferuntur, adferre solent: Sin verò dolo & fraude inuaduntur; vel quod fœdius est, si pecunia comparantur, si per luxum & desidiam produntur, potius quam geruntur; si aliqua infelici calamitate, ac publicæ salutis ruina, concluduntur; tum in istis amplissimis nominibus honoris non modò dignitas nulla erit, sed erit etiam summa deformitas. Nam & virtutis vniuersæ, & iudicij, omnem opinionem euertunt. Quomodo enim ille vir bonus, qui vt suam qualemcunque astruat gloriolam, publicam salutem in summum discrimen adducere non dubitat? Quomodo recto iudicio præditus, qui neq;

seipsum

seipsum nouit, neque illud discernere potest; ue-
 ram laudem & gloriam, non tam ex honoribus
 & dignitatibus pendere, quàm ex earum recta et
 salutari administratione: et qui non cernit se ho-
 noris vocabula, non dignitatis insignia consecu-
 tum esse: & qui ex eo laudem querit, quod non
 illi, sed pecuniæ suæ collatum est. Nam & in
 militia præclarum quidem est Ducem exercitus
 creari, turmas & legiones ducere; sed si id vir-
 tute tua consequaris, si strenuè cum hoste dimi-
 ces, si præclaram aliquam victoriam Reipub. pa-
 rias: sin aliter, quantò plures perdidideris, tantò
 illustriora ad omnem posteritatem excitabis infam-
 iæ tuæ trophæa. Magna dico, sed & in paruis
 hoc idè videre licet. In Comœdia vel Tragœdia
 pulchrum quidem est Priami Regis, aut Aga-
 memnonis, aut Aiadis personam sustinere; sed si
 Priami imperio dignam speciem geras, si lacer-
 tis firmus sis, si voce valeas; si nihil horum,
 longè honestiùs & pulchriùs est cum decore,
 vel Therpsitidis, vel Dauidi, aut Getæ cuiusquam
 personam sustinere, quàm cum turpitudine et de-
 decore Heroas ac semideos representare, misera-
 bilisq; potiùs quàm suspiciendus apparere. Hi-
 strico

strio hæc in fabula videbit, Episcopus Sacerdos in summa salutis suæ, ac tot populorum incolumitate, non videbit? Quæ si maiores nostri apud se diligentius perpendissent, nunquam profectò in eos scopulos atque pericula, rem Christianam adduxissent; & ipsi longè nobilius nomen & gloriam post se reliquissent. Nunc alia tempora, alios postulant mores. Stultum & insanum est in procella et turbulento mari molliter cubare velle.

Parte prima
Pastoralis:
Cap: 9.

Quieto mari, inquit Gregorius, rectè nauem etiam negligens, & imperitus nauta dirigit: turbato autem tempestatis fluctibus, etiam peritus & vigilans nauta se confundit. Neque tamen animo deficiendum est, neque tamen malis cedendum, ac veluti desperata salute, clauus & gubernacula dimittenda: Nondum enim ad sanguinem usque ipsum restitimus. Non est vir fortis, cui non crescit animus in ipsa rerum difficultate. Maior est ille qui in nobis est, quàm aduersus nos. Confidite, vicit ille mundum, et nos vincemus.

Hebr: 12.

Ioan: 16.

In quo studio & conatu, cùm nihil magis cauendum fugiendumq; sit, quàm studium vanæ & inanis gloriæ, ne quid ambitiosè, ne quid hu-
manæ

manæ laudis causa fiat. Nihil enim tã ingloriũ dicebat Bernardus, quàm Episcopũ glorię cupidũ depræhendi. *Epistola 126.* Permulti autem inueniuntur ad ea, quæ pietatis & religionis sunt prompti exercenda, sed sola honoris cupiditate ducuntur: ubi autem eorum pietas arbitris caret, ibi quoque rectè merendi languescit alacritas. Stultissimis vtique mulierculis, dicit Nazianzenus, haud *In funere patris sui.* dissimiles, quę natura pulchritudine carentes, ad colores confugiunt, theatricęq; vt sic loquar, comptę atque ornatę sunt; ob venustatem inuenustę, ob affectatam formam deformes. *Quarta parte scriptura: Pastoralis.* Et hoc est, inquit Gregorius, quod dicit *Psal: 77.* Tradidit in captiuitatem virtutẽ eorum, & pulchritudinem eorum in manus inimici. *In captiuitatem etenim virtus, & pulchritudo in manus inimici traditur, dum alterius iudicis, quàm Dei testimonium, quærit: fouea est mentis, memoria proprię virtutis. Dum enim se apud se erigit, apud humilitatis auctorem cadit.* Exciderat Regio Prophetę paulò liberiùs verbũ; *Psal: 29.* Ego dixi in abundantia mea, non mouebor in æternum: & statim damnum sentit; Auertisti faciem tuam à me, & factus sum conturbatus.

O

Quam

Quam enim virtutē proprius oculus videt, Dei
 non videt: In quo vitio declinando eò magis nos
 circūspectos esse oportet, quòd hoc malū vltimò sa-
 pientē deserat: hoc vestimentū dicebat Plato esse,
 quod postremum anima sapientis deponit. Ideò
 velantur manus operarij nouis integumentis; ne
 aut sibiipse, aut hominibus, placere velit. Ut an-
 tē interni iudicis oculos omnia virtutum bona ex
 charitate decorentur, & cuncta quæ coram ho-
 minibus rutilant, hæc in conspectu occulti arbitri
 flamma intimi amoris accendat; vt in omnibus
 Actuum 21. exemplo & instituto Apostoli honorificemus mi-
 nisterium nostrum, non nos ipsos: aut potius ho-
 norificando ministerium nostrum, nos ipsos hono-
 rificemus. Honorificabimus autem, inquit Ber-
 nardus, non cultu vestium, non equorum fa-
 ctu, non amplis edificijs; sed grauitate morū,
 maturitate consiliorum, actuum honestate,
 studijs spiritualibus, operibus bonis. Si enim
 mundo placemus, cur Sacerdotes? Si Deo, cur
 qualis populus, talis Sacerdos? Deus dissipat
 bit ossa eorum: qui hominibus placent, con-
 fusi sunt; quoniam Dominus spreuit eos. Fide-
 lis Pontifex, qui bona quælibet per manus su-
 as tran-

as tran-

as transeuntia, siue diuina beneficia ad homines, siue hominum vota ad Deum columbino intuens oculo, nihil sibi reseruat ex omnibus. Quo puritatis intime bono gloriari nō potest veraciter, nisi qui extrinsecus perfecte glorias omnes respuerit. Nec enim tutum arbitrat, labijs hominum committere gloriam suam, arcæ utiq; sine clauē & sine fera, nulliq; omnino clausæ nocere volenti, non tutum omnino sed stultum ibi thesaurum recondere, vnde non valeas resumere cū volueris, sanum vas & inconcussum conscientia, & secretis seruandis idoneum, nullis patens insidijs, nulli violentiæ cedens: adest viuo, mortuum sequitur. Vbi mihi gloria, vel confusio perpetua, pro ratione depositi. Quin ne ex toto quidem, vel ipsi conscientie mee credo; quippe cū ne ipsa quidem me queat comprehendere totum, propter quod Ieremias fidenter loquebatur Deo: Diem hominis non concu- *Hiere: 17.*
piui, tu scis solus; merito constitutus est iudex viuorum & mortuorum, qui finxit singulatum corda vniuersorum, & intelligit omnia opera eorum. Solum attendo iudicem, quem

O ij solum

Gene: 27.

solum iustificatorem agnosco. Sit gloria in excelsis Deo, & in terra pax hominibus. De vultu tali iudicium meum prodeat opto: cui insit amor, error absit & perturbatio. *Summi igitur Parentis auxilium imploratur, ut circumdare velit manus ministri sui mundicia noui hominis, qui de cælo descendit.* Ut quemadmodum Iacob dilectus Domino, pelliceis hædorum coopertis manibus, paternam benedictionem, oblato patri cibo potuq; gratissimo, impetrauit; sic & iste oblata per manus suas hostia, salutarem gratiæ illius benedictionem impetratione mereatur.

De Dignitate
Sacerdotali
Cap: 6.

Collocatur deinceps Episcopus, hoc est inspector omnium, in editiore supra omnes loco, inquit Ambrosius; ut ita cunctos respiciat, & cunctorum oculi in eum respiciant. Quid ni locetur in eminenti, ait BERNARDUS, vnde prospiciet omnia qui speculator super omnia constituitur? Collocatur in sede Iesu Christi homo mortalis, qui aliquando iudicium & sententiam, vel æternæ suæ salutis, vel perpetuæ damnationis, ex eodem loco prout eundem tutatus fuerit, reportaturus est. Collocatur in solio illius, cuius sedes Throni sunt,

ni sunt, mentes tranquillissimæ & placidissimæ,
 pace perenni, quæ exuperat omnem intellectum,
 perpetuò fruente. In quem desiderant & Ange-
 li prospicere; cui omnes Patriarchæ serui-
 erunt; cui omnes Prophetæ testimonium reddiderunt;
 cuius pedum vel ipsum corrigium calciamenti qui
 soluat, indignum se iudicat ille, quo nullus maior
 extitit inter natos mulierum. Cuius loci consi-
 deratio, inquit Bernardus, facit honoris con-
 temptorem in honore etiam ipso. In alto po-
 situm, non altum sapere difficile est, & omni-
 nò inusitatum; sed quanto inusitatiùs, tanto
 gloriosiùs: timor de adepta iam altitudine, te-
 dere magis facit, quàm placere ipsam altitudi-
 nem. Nulla splendidior gemma in omni præ-
 cipuè ornatu Pontificis, ipsa humilitate: quò
 enim celsior cœteris, eò humilitate apparet
 illustrior, et seipso. Blanditur Cathedra, spe-
 cula est, non domus: qui eleuauit, deicere po-
 test. Consideras gradum, & casum metue:
 consideras fastigium dignitatis, & vide faciē
 abyssi deorsum. Occupare enim locum, & non
 facere fructum, nec loco expedit, nec perso-
 nę. Hæc quidē hactenus diuinitùs Bernardus.

Lib: 2. de Cō-
 sideratione.

Epist: 237.

O ij Quanta

Quanta igitur vitæ cœlestis integritate, innocentia, continentia, æquitate, moderatione, cōstantia, patientia; quanto impetu mentis ad sempiternam gloriam, ac reliquas virtutes, vita sanctissima, & moribus probatissimis, & studio diuinæ virtutis ac charitatis ardentissimo, ad hunc ipsum primum nuptiarum accubitum tuendum et exornandum opus sit, ipsi videtis; quàm candida & illustri veste, vt par dignitati & loco virtus adferatur. Simia in tecto, Rex fatuus in solio sedens; monstrosa res, gradus summus, et animus infimus; ingens auctoritas, & nutans stabilitas.

Secunda parte Pastoralis tenus & honore suppressio æquales nos subditis benè viuentibus putemus, & erga peruersos iura rectitudinis exercere non formidemus: nec præesse nos hominibus gaudeamus, sed prodesse. Summus enim locus ita benè regitur, cum is qui præest vitis potius, quàm hominibus dominatur: ita tamen, vt in corde seruetur humilitas, & in opere disciplina; vt eos quos corrigimus, tacita nonnunquam cogitatione nobis ipsis præferamus: sic iura discipline exercentur contra delinquentes, vt
 pietatis

pietatis viscera non amittantur : sit amor, sed
 non emolliens; sit rigor, sed non exasperans ;
 sit zelus, sed non immoderatè sæuiens ; sit pi-
 etas, sed non plusquam expedit parcens, vt
 in arce regiminis iustitia clementie permisce-
 atur : nam secta immaturè vulnera deterius
 inferuescunt; & nisi cum tempore medicamē-
 ta conueniant, constat quod medendi officii
 um amittunt : vt non de subditis crescamus,
 sed ipsi de nobis. Principem enim te constitui-
 erunt, sed sibi, non tibi. *vt in omnibus illud
 quod monet Bernardus, diligenter expendatur; Epistola 84.
 quid liceat, quid deceat, quid expediat.* Plus er-
 ga corrigendos, *docet sanctus Leo,* agat bene-
 uolentia, quàm seueritas : plus cohortatio,
 quàm commotio : plus charitas, quàm pote-
 stas. *His legibus hoc tantum tuetur & exor-
 natur solium ; his ipse solij Princeps et Dominus
 Iesus Christus usus est. Ad cuius loci dignam
 administrationem, magnificè cohortatur Ponti-
 fices Nicolaus primus :* Episcopi estis, exur-
 gentia in Ecclesia Christi horrenda pericula *In Epistola
 ad Episcopos
 Cōstantinopo-
 litane Sedi
 subiacentes.*
 prouidete : speculatores estis, in altam mentis
 arcem conscendite, & in gregem dominicum
 feram

Luce 14.

feram pessimam irruere cupientem, à longè contemplamini. Quasi tuba exaltate vocem vestram, & annunciate populo Dei scelera eorum: super montem excelsum; id est, altitudinem virtutum ascendite. Qui euangelifatis Syon, stete in fortitudine: potestatibus huius sæculi, ex aduerso ascendite. *Ne veniat paterfamilias, & iubeat vos dare eum locum digniori; ne pro omnis æquitatis & honestatis Antistitibus, nequitiae præsides esse videamini.*

Sic igitur collocato Pastore in sua sede, prorumpit vniuersa Ecclesia in laudes & confessionem omnipotentis Dei; in quas omnis humana actio & institutū, meritò desinere debet. Ducitur per templū nouus Antistes, vt omnibus innotescat; commendatur summo Pastori, et rectori omnium Deo: Vt quem Ecclesie sue Pastorem præesse voluit, propitius respiciat: det illi verbo & exemplo proficere, & ad vitam, vnà cum grege sibi commisso, sempiternam peruenire. Quantumlibet enim fuerit peritus gubernandi, inquit CHRYSOSTOMUS, nisi inter huiusce modi gubernacula gratiam habeat, & pacem quæ à Deo est; & nauiculam simul, & nauigantes

Sermone primo ad Titum

gantes procella inuoluet, mergetq; profundo.

Pleno vestitu nuptiali ornatus & decoratus nouus Præsul, benedicit populo, ac dimittit Ecclesiam. Pleni amore & spiritu diuini Antistites, in mutuas salutationes, in mutua oscula, in mutuos amplexus effunduntur, mutuam sibi pacem tradentes & accipientes.

Precatur sacer consecrator nouo Præsuli, tanquam germano filio suo, in omni cura ac solitudine subiecti sibi gregis, omnes salutare & optatos successus: Precatur nouus Pontifex consecratori suo, quem in patris loco vetustissimis institutis, per omnem vitam habere ac venerari iubetur, ter elata voce, multos felices & prosperos annos. Quem ritum τελεωτικὸν ἄσπασμον: hoc autem est, Sacerdotalis perfectionis salutatione, & complexum, sacer vocat Dionysius: quam hoc modo explicat. Nam & omnes, inquit, qui ad sunt, sacrorum ordinum homines, & Pontifex ipse qui consecrauit, eum qui consecratus est salutant. Cùm enim sancta mens scientia, vique Pontificis, & diuina vocatione atque sanctimonia, ad Ecclesiastici ordinis consecrationem honoremq; peruenit, tum charus est pa-

In eodem Capite 5.

P ribus

ribus sanctissimisq; ordinibus; & ad pulchritudinem diuinę similem perductus, mentes homines amat, atque ab eis sanctę redamatur. Hinc consalutatio illa inter Ecclesiastici ordinis homines seruatur & perficitur, quę sanctā parium similibumq; mentium societatem indicat, lætitiāq; mutuam, quę amore digna est, quippe quę diuinam pulchritudinem saluam et incolumem Ecclesiastici ordinis formę conferuet. Hęc Dionysius. *Amor siquidem Pastorum & concordia, salus & firmamentum est gregis. Decet enim eos, qui omnis pacis & amoris cæteris omnibus hominibus duces & auctores esse debent: ad cuius rei designationem, in veteri lege non alius quàm Sacerdotes, ignem in templo Dei accendere iussi sunt; eos ipsos inter se nullis dissensionibus, nullis simulatibus omninò disijungi, sed mutuam pacem & charitatem amplecti. Sic enim animis coniuncti atq; concordēs, viribus quoq; magis pollebunt; omnesq; inimicorum suorum fraudes & insidias, omnem vim & impetum, facilius sustinebunt, infringent, atque dissipabunt. Hoc enim est unguentum Deo gratissimū, quod descendit in barbā, barbā Aaron,*

& in

Leuit: 6.

Psal: 132.

Et in oram vestimenti eius. Amor enim et concordia Pontificum, amorem et mutuam charitatem fouet Principum; quorum consensus, populi salus et concordia est. Hic est ros suauissimus montis Hermon, qui descendit in montem Syon; ibi mandauit Dominus benedictionem, et viam usque in seculum.

EXposui, ut potui, Nuptias Sponsi et Sponsae, Episcopi et Ecclesiae: dixi, inter quos hoc contrahatur matrimonium; quis Nuptiarum Sponsor; qui exornatores et pronubi; quae circumstantiae; quis nuptiarum modus et ratio.

Quo in loco, antequam dicendi finem facio, primum ab haereticis huius saeculi mihi inquirendum esse putavi: Quae causa fuit, cur, cum se omnis vetustatis et antiquitatis studiosos et cultores esse dicant, ab his pulcherrimis et vetustissimis ritibus discesserunt? Cur nihil earum rerum, in designatione suorum Pastorum, faciunt? cur sine examine, Doctores; sine Sacerdotalis manus impositione, Pontifices; sine vnctione, Sacerdotes; sine missione, Apostolos; sine ritu sacro, sacrarij ministros esse velint? An haec sacrosan-

P ij   eta non

Et non sunt? an non ex antiquissima & Apostolica traditione profluxerunt? an non diuinis Scripturis consentanea? an non munus & officium eius qui consecratur, re ipsa potius quam verbis exprimentia, ac ob oculos planè ponentia? Cùm segniùs irritant, vt summus dixit Poëta, animos demissa per aures, quàm quæ sunt oculis subiecta fidelibus. Deinde, quæ causa fuit, cur homines quidem probatos, legitima vocatione in amplissima dignitate constitutos, tam sacro ritu consecratos repudiârunt? erronei autè quosdam, sine vocatione, sine examine, sine sacramento, sine lare denique ac foco secuti sunt. aut quam tandem iustam causam, in illo acri & perspicaci iudicio Dei, eius suæ rebellionis & temeritatis reddituri sunt? Sacra Scriptura, inquiunt, nituntur; verum Dei verbum docent. Quo teste, aut iudice? Num de cælo vox delapsa est à magnifica gloria, quæ eos audiendos esse iubeat? num multis & varijs signis & portentis sua confirmârunt? num admirabili consensu & concordia vigent? num vitæ quadam diuina et cœlesti sanctitate & integritate illustres sunt? num doctrinam quãdam eximiam, quæ omnem veterum erudi-

eruditionem longis passibus post se relinquat, adferunt? num salutarem profectum vitæ & doctrinæ, in dies maiorem ac maiorem ostendunt? nihil certè horum. Quid sit euersum, videmus; quid sit extructum, non videmus: quid extirpatum sit, sentimus; quid satum, nondum perspiciamus: nisi fortassè pro fide ac religione, perfidiam; pro Euangelij veritate, flagitia; pro pace et charitate, intestina bella, ac in omnes bonos acerbū odium: pro modestia, superbiam; pro libertate et moderatone, licentiam; pro castitate, libidinis indomitum laxamentum; pro tranquillitate, seuam tempestatem; pro obedientia, legitimi imperij contemptionem; pro diuini amoris studio, rerum sacrarum, quæ amorem diuinum excitabāt, exitium orbi Christiano inuexerunt. Atqui dices; eos nihil aliud profiteri, quàm se purum verbū Dei docere, sacraq; Scriptura niti. Porro verbis, quicquid libet non satis est affirmare; exempla diuinæ virtutis, non voces inanes, requirimus: neque satis est verbo tantum affirmare, vt id continuò credendum sit; non audio verba, sed opus attendo. Quis hoc idem ex veteribus hæreticis, quis ex nostris, professus non est?

P ij

Atqui

Ioan: 8.

Atqui dicit veritas ipsa: Si ego testimoniū perhibeo de me ipso, testimonium meum non est verum: alius est qui testimonium perhibet de me, & scio quia verum est testimonium eius quod perhibet de me. Veritatis testimonium, si ipsa de se testetur,

Psal: 115.

non erit verum: hominis natura mendacis & errori obnoxij, pro seipso in priuata causa, testimonium accipiemus? Nos, inquiunt, & vitæ, & doctrinæ suæ, locupletēs habent testes.

Epistola 75.

Atqui docet magnus Basilus, Oportere pari saltem facultate instructum esse illum, qui de alicuius doctrina, aut scriptis iudicaturus est, qua ille ipse, qui docet aut scribit, præditus sit. Nam & de opere rustico nemo potest rectè iudicare, nisi Agricola: & de recto & suaui concentu, nisi Musicus. Doctrinæ autē quomodo erit ille iudex, qui neque præceptorem suum monstrare potest, neque tempus quo discebat? Multum autem opus esse elaborare, & multas infomnes noctes ducere, multasq; lachrymas ad Deum profundere, illum, qui veritatem quærit; quiue eius causa vnitatem fraternam aliquo modo perturbare velit, docet idem Basilus.

*Ibidem,**maxi-*

maximè serijs, cum iactura salutis & felicitatis nostræ, omnium autem rerum humanarum extrema perturbatione. Sint testes, ait idem Basilius,

oculi iustorum, & aspectus virorum perfectorum, qui illud liberè ac verissimè dicere possint: Plura quàm vos nouimus, atque inter nis viciorum spinis non tantopere suffocamur; neque paucis ornamentis multiplicem maliciam admiscuimus; quales nostra ætas, vel nullos, vel paucissimos cum ferat, vetus sæculum nobis est appellandum, veteris sæculi iudicijs vtendum. Deinde Reges atque Principes, omnesq; illi, penes quos conferendarum tantarum dignitatum & munerum summa testimonij est, mihi sunt commonendi, eam legem Dei esse, Vt si steterit testis mendax contra hominem, accusans eum præuaricationis; stabunt ambo quorum causa est, ante Dominum, in conspectu Sacerdotum & Iudicum, in diebus illis: cumq; diligentissimè perscrutatus inuenit falsum testem dixisse contra fratrem suum mendacium, reddent ei sicut fratri suo facere cogitauit, & auferes malum de medio tuis: vt audientes cõterii timorem habeant; & ne quisquam

Epist: 86. 87.
Deuter: 19.

quisquam audeat talia facere. Non misereberis eius. *Quòd si in vnius hominis peculio, aut vitæ periculo, testis iniquus tam abominabilis est coram Domino, tantisq; plagis vapulat: quid in peculio et sorte hæreditatis filij Dei? quid in salute sponsæ & corporis IESU Christi Ecclesiæ sanctæ, pro qua ille seipsum tradidit, crucemq; ac mortem acerbissimam sustulit? Quid in periculo æternæ salutis, vel interitus tot animarum, si quis aut per negligentiam, aut per benevolentiam, aut per fœdissimum quæstum mentitus fuerit; ac pro Sacerdote mercenarium, pro Pontifice lupum, pro Pastore furem & latronem, testimonio suo Ecclesiæ Dei præfecerit? quibus, & quantis hic ipse plagis obnoxius erit? Non est enim hoc consulere populis, inquit sanctus LEO, sed nocere; nec præstare regimen, sed augere discrimen. Integritas enim præsidentium, salus est subditorum. Et difficile est vt bono peragantur exitu, quæ malo inchoata sunt principio. Recenset Auerni pœnas Latinus Poëta, quas inferentes Orci præsides, exprobrant noxijs: Vendidit hic patriam auro, dominumq; potentem imposuit. *Quantò iustius, & cum maiore**

Epistola 87.

maiore horrore id dicetur: *Vendit hic Ecclesiam auro, Pastoremq; negligentem imposuit, nequissimo quæstu. Omnium damnationis causam & pœnam sustinebit ille, qui malum pastorem & præfectum dedit. Qui enim cordi vulnus intulit, totum læsit corpus. Languente enim corde, in cassum membra vigent. Frustra miles contendit, si ab ipso militiæ duce erratur. Totius familię domini status & ordo nutabit, ait* *san- Epist: 87.*
ctus Leo, si, quod requiritur in corpore, nō inuenietur in capite. Et quid est communicare peccatis alienis, nisi talem effici eum qui eligit, qualis ille est, qui non meruit ordinari? Sicut autem boni operis sibi comparat fructum, qui rectū servat in eligendo Sacerdote iudicium; ita graui semetipsum afficit damno, qui ad summum dignitatis subleuat indignum. Qui cui potestatem facit, inquit Chrysostomus, volenti Ecclesiam *Lib: 4. de dignitate Sacerdotali.*
corrumpere, is certè author fuerit eorum omnium, quę perdita illius audacia turbauerit.

Et ea quidem mala quę nos diuexant, molestissima nobis sunt: hæc ipsa religionis Christianę in multas partes fœda dilaceratio; hæc omnium rerum, tam diuinarum, quàm humanarū,

Q

Summa

Summa perturbatio ; hic ipse legum , magistratu-
um, iudiciorumq; contemptus ; hæc inobedientia,
atq; omnis veteris disciplinæ dissolutio ; pravi &
corrupti mores , discordiæ, bella , factiones, tu-
multus : si autem causas & origines earũ rerum
diligenter expendimus, ipsimet tantorum malo-
rum fabri & auctores sumus : dum pueros viris,
laicos Sacerdotibus, profanos religiosis ; ignaros
doctrinæ, impuros, & omni scelere à prima sua
ætate imbutos, rebus sacris, ac hominum expian-
dis vitijs , leuis nonnunquã compendij causa præ-
ficimus ; quæ postea nequicquam magno, si fieri
possit, redimere vellemus. Sed & populus Chri-
stianus nobis compellendus est : Num ita Pastro-
ribus suis, vt par est, iuxta præceptum PAULI,
vti Christo Domino, pareat ? Num sine volun-
tate & auctoritate eorum, nihil agat ? num de-
bitum honorem & reuerentiam, illis tribuat ?
num decimas & primitias laborum suorum, ma-
gna cum læticia & hilaritate, vt præcepit Do-
minus, illis reddat ? num eos, tanquam parentes,
amet & reueratur ? num maiorum suorum le-
gibus & institutis obtemperet ? qui graui multa
eos puniunt ; qui præsentem Archiepiscopo aut
Episco-

Episcopo, vel impurū aliquod verbum protulerit, vel minus moderatè se gesserit; an officiū præstare se Deo, cum Iudæis atque fœdissimis Tyrannis arbitratur, si aliquid contra honorem, sanctitatem & auctoritatem eorum dixerit, aut sanxerit? si in aliqua parte eorum fortunas atque dignitatem læserit; si aliquid ex eorum possessionibus per sacrilegium auerterit; an filij sunt Belial, filij sine iugo: vt spreto Samuele Deum spernant, & tradantur in manus Regis Babylo- nis; vt discant distantiam seruitutis Dei, à seruitute Regis terrarum?

Vos deinceps sanctissimi Antistites compello; num fidem semel datam sanctè & intemeratè seruetis? num sacrorum Symbolorum & mysterio- rum puritatem, vitæ innocentia & integritate representetis? num capita vestra, & manus ve- stras, sacris vnctionibus nitentes, puras & mun- das ad Deum cœli pro salute populi tendatis; vt sitis omnium quidem bonorum exoratores, malo- rum autem auersores? num ascendistis ex aduer- sò, & opposuistis vos murum pro domo Israël; vt Ezech: 13. stetis in prælio in die Domini? Num cum fi- deli Mose in perfractioe deiecti parietis domus

Q. ij

Domini,

Psal: I.

Domini, vitam et corpora vestra, murum pro salute populorum obiecistis? Num in lege Domini meditemini die ac nocte, ea discentes quæ alios doceatis? Præconis enim officium suscipit, quisquis ad Sacerdotium accedit; ut ante aduentum iudicis qui terribiliter sequitur, ipse clamando gradiatur: si autem Legis diuinæ est ignarus, quam clamoris vocem daturus est præco mutus? Num opibus ad subleuationem pauperum, an ad luxum vel auaritiam? num dignitate ad salutem & ornamentum populorum, an ad ambitionem & vanam gloriam? num potestate ad defensionem afflictorum, an oppressionem debiliū vsi estis? Vestris quidem fulcimento & præsidio, alienis autem terrori & trepidationi; ut ruant qui noxiè stant, digni erigantur. Quòd si facitis, macti ea virtute este, columnæ & firmamenta Ecclesiæ Dei; expectantes Principis Pastorū illam magnificam vocem: Euge serue bone & fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituā, intra in gaudium Domini tui. Sin aliter, verendum est, ne malos malè perdat, vineam autem suam locet alijs operarijs.

Matth: 25.

Matth: 21.

In Episto: ad Titum, Ser-
mone primo.

Nam si is, inquit Chrysostomus, qui vnā anis

mam

mam scandalizat, expedit ei, vt mola asinaria suspendatur circa collum eius, & demergatur in profundum maris: qui tot animas scandalizat, & vrbes integras, & plebes, viros, mulieres, pueros, ciues, rusticos, incolas sue ciuitatis, aliarumq; vrbium, quę illi subiectę sunt, quid pati merebitur? Nempè vero si plura triplo, quàm diximus, addas, nihil dicturus es, adeò vehemens poena atque cruciatus huiusmodi hominibus imminet. Nam si horremus, dum iudicium id nobis subeundum est, in quo peccatorum priorum rationem reddituri sumus; vt qui sentiamus, nos ignem illum æternum effugere nequaquam posse: quid illi expectandum est, qui tam multorum nomine causas sit dicturus? Quòd autem hoc verum sit, audi beatum Paulum, seu potius non Paulum, sed Christum Pauli ore loquentem: Pa-

*Chryso: de
Sacerdotio
Lib: 3.*

Hebr: 13.

rete ijs qui præsunt vobis, & concedite: nam illi vigilant pro animis vestris, tanquam rationem reddituri. Hiccinè exiguus tibi videtur comminationis terror? equidem illum, quantum sit, verbis exprimere non possum. Maxime autem puniendi illi fuerint, qui post eum

*Chryso: de
Sacerdotio
Lib: 4.*

Q iij hono

honorem studio atque ambitione adeptum, vel per ignauiam, vel per maliciam, vel per imperitiam, re ipsa non rectè vtuntur.

Tu verò sancte ANTIstes, noua creatura Dei, diligenter te circumspice, quis fueris, & qui nunc sis. Quis in natura, ait BERNARDUS, quis in persona; qualis in moribus, quæ sub te, quæ circa te, quæ supra te sunt: quid, cui, & apud quos promiseris. Tenetur vox tua, In libro de ijs qui mysterijs inician- tur, Cap: 2. dicit Ambrosius, non in tumulto mortuorum, sed in libro viuentium: præsentibus Angelis locutus es, sed & ipso Christo. Considera demum, cuius dignitatis, sanctitatis, formæ atque pulchritudinis, decoris item & maiestatis, sponsam acceperis: Vna est matri suæ, electa genitrici suæ; vt aurora consurgens; pulchra vt luna, electa vt sol, terribilis vt castrorum acies ordinata: cui datum est, vt cooperiat se byssino splendenti & candido: quam lauit & sanctificauit Sponsus eius, mundas eam lauacro aquæ in verbo vitæ; & tradidit semetipsum pro ea, vt exhiberet sibi gloriosam, non habentem maculam aut rugam, columbam suam, perfectam suam: quam eandem maximam & preciosam dote Corporis et Sanguinis

guinis

guinis sui, Sacramentorū, hæreditatis incorruptibilis et incontaminatæ, immarcescibilis conseruatæ in cœlis, largè et prolixè donauit: quā tot filiorum greges sanguine agni conspersorū, vndique circumstant. Qua igitur diligentia & cautione ea ipsa pulcherrima mulierū tibi custodienda erit, vt eam reddas sanctā et immaculatam Sponso suo iudici futuro; aut pro quali tibi deposito causa dicenda, ratioq; reddenda erit? Cogita item, quæ sit ista tua totius ornatus & habitus immutatio? In quo solio conſederis: et altiorem tu quidē locū sortitus es, sed non tutiorem; sublimiore, non securiorem. Terribilis prorsus, terribilis est locus iste. Gene: 28. Locus, inquam, in quo stas, terra sancta est: locus Christi est, vbi steterunt pedes eius. Locus illius est, quē constituit Deus dominū domus suæ, et principē omnis possessionis suæ. Isteq; Sacerdotij tui externus habitus, tuæ mentis ornatus designatio est. Nam Pontificalem gloriā, vt dixi, non iam nobis honor cōmendat vestium, sed splendor animarū. Quicquid igitur ista velamina in fulgore auri, in nitore gemmarū, et in multimodis operis varietate significant, hoc in tuis moribus actibusq; clarescat; vt his vtaris ad ædificationem,

Q iij onem,

onem, non ad destructionē; ad ornatum ordinis,
 non ad fastū personæ. Domabis lupos, sed ouibus
 non dominaberis; pascendas utiq; nō premendas
 suscepisti: tene mediū, si non vis perdere modum.
 locus medius tutus est; mediū sedes modi, et modus
 virtus. Ut qui nunc gloriosus et conspicuus in hoc
 habitu nobis omnibus appares, eundem te in hac
 ipsa stola integra et immaculata, iusto et incorru-
 pto iudici sistas: ut hic ipse habitus et ornatus illo
 die splendor et decus sit in te, non testimoniū con-
 tra te. Et quod humano ore iam diceris, ante eius
 qui te tali dignatus est honore, æquissimos oculos
 existas. Benedicat igitur tibi Dominus ex Sy-
 on, ut videas bona Hierusalem. Det verbū euan-
 gelisanti virtute multa: ipse dexterā tuam manu
 sua teneat, et in consilio deducat, et cū gloria su-
 scipiat: Pastorem pascat, ductorem ducat; ut ipsi-
 us gregem scite ac perite pascas, et videas filios
 filiorum ministerij et functionis tuæ: pacem
 super Israël. Dicat omnis populus,

A M E N.

•••••

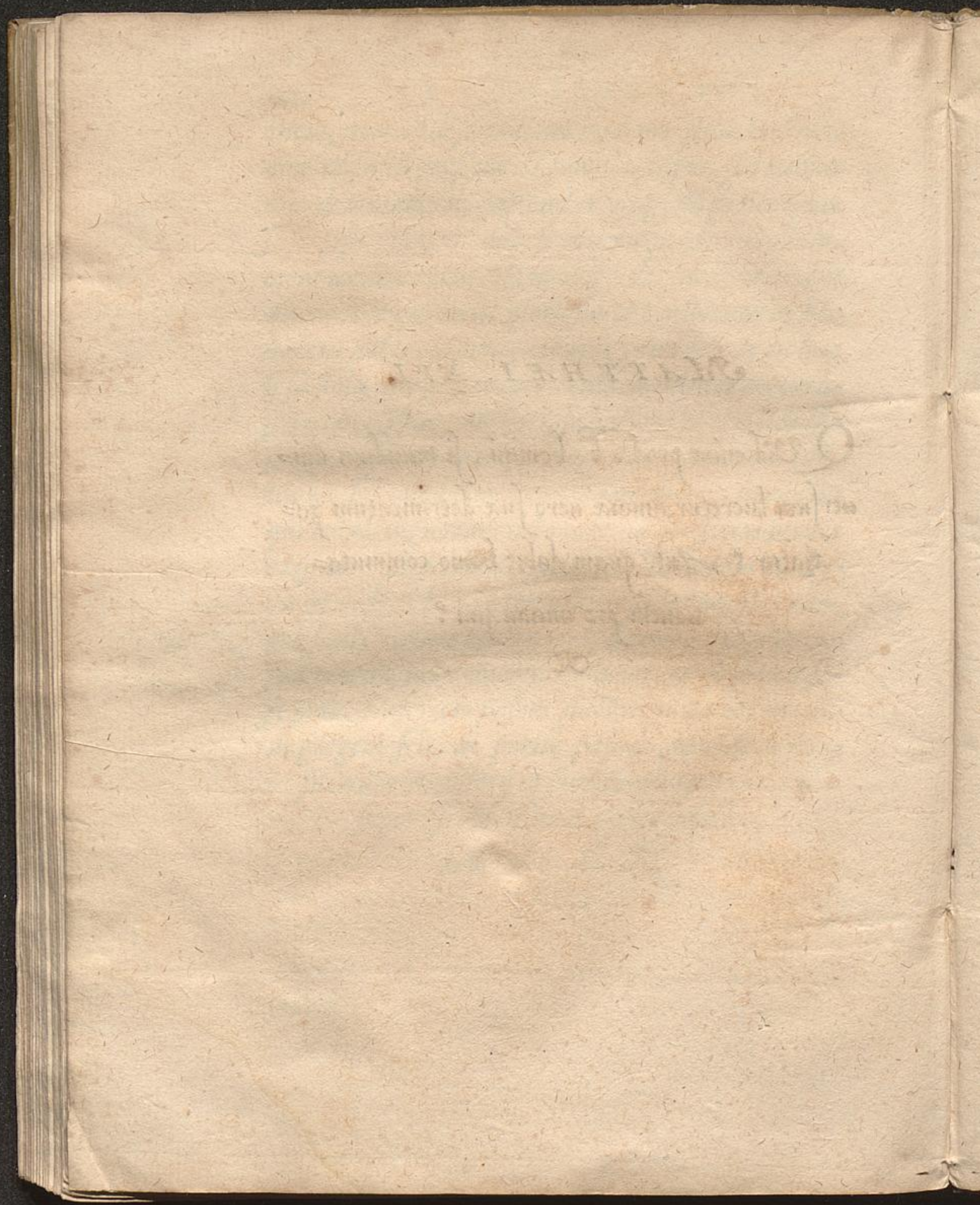

MATTHÆI XVI.

Quid enim prodesse homini, si mundum universum lucretur, animæ uerò suæ detrimentum patiatur? Aut, quam dabit homo commutationem pro anima sua?

∞

REACT HET

© ...
...
...
...

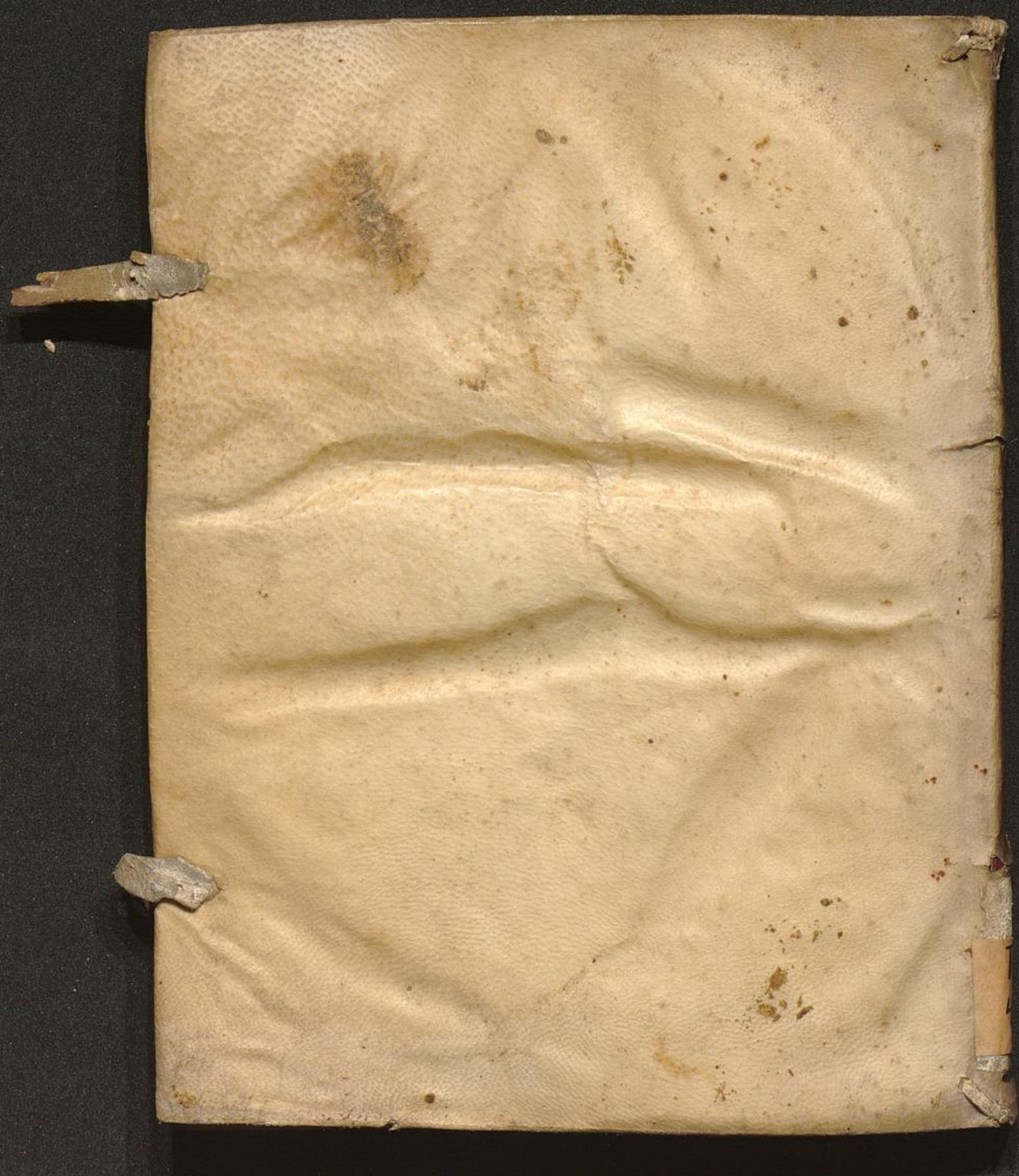

ADDE CORRECTIONE
HONORIS EPISCOPALIS

Tn
4763